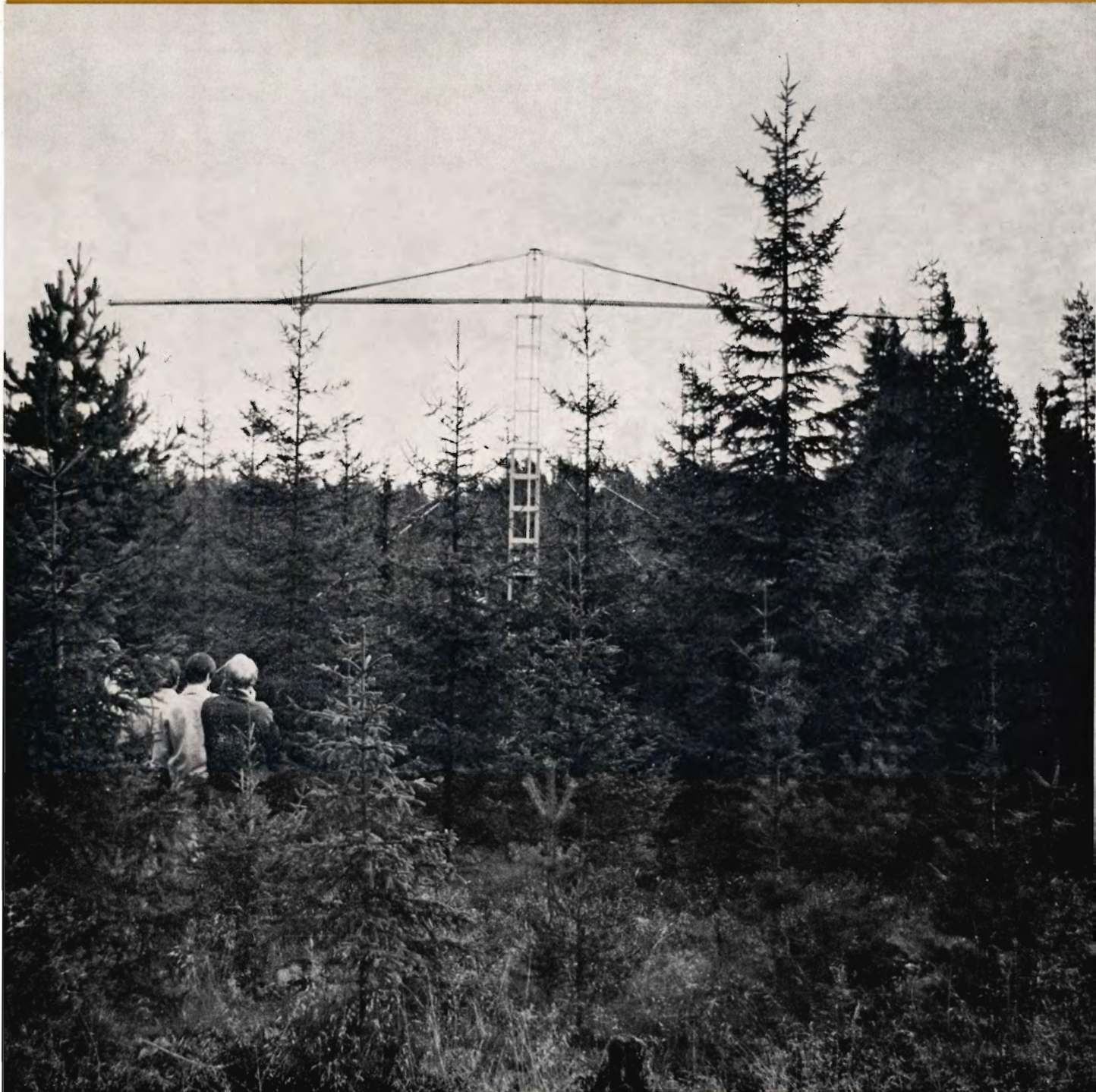

SKOVEN

Månedsskrift
udgivet af
Dansk Skovforening
Oktober 1975

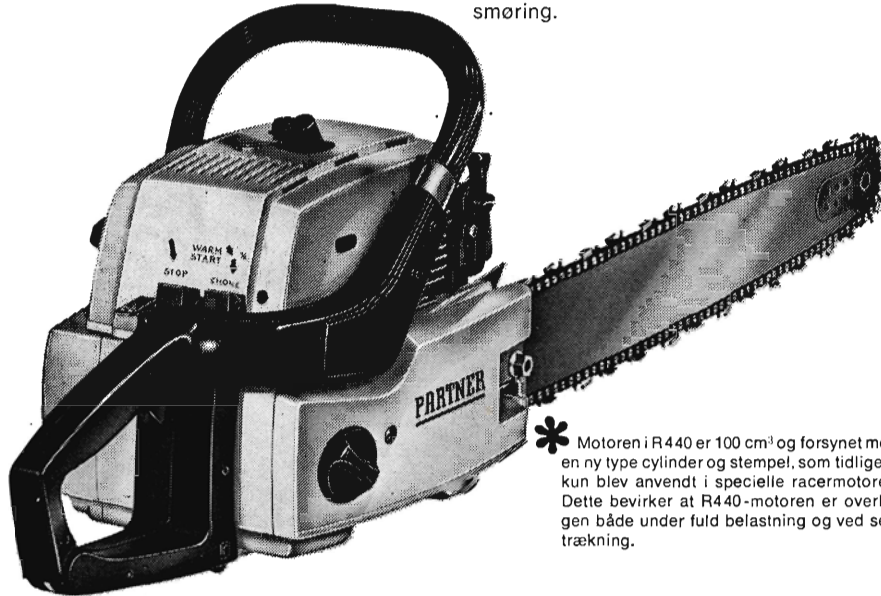

10

Partner motorsav med racermotor*

Partner R440 er en kraftig all-round motorsav som kombinerer den store maskines overlegne trækraft med den lille maskines hurtige acceleration.

Partner R440 har: nyt overdimensioneret kølesystem. Støvafvisende luftindtag. Afvibrerede håndtag. Varm-startanordning. Tyristor-tændingssystem. Automatisk kædesmøring.

* Motoren i R440 er 100 cm³ og forsynet med en ny type cylinder og stempel, som tidligere kun blev anvendt i specielle racermotorer. Dette bevirker at R440-motoren er overlegen både under fuld belastning og ved sejtrækning.

PARTNER R440

Forhandlere:

JYLLAND

Esbjerg: Sædding Plæneklipperservice, Håndværkervej 9. Tlf. (05) 15 18 84.
Horsens: Horsens Værktøjsmagasin, Hede Nielsensvej 2. Tlf. (05) 62 62 11.
Nørresundby: Per Jørgensen, Thistedvej 100. Tlf. (08) 17 27 33.
Randers: Midtjydsk Partnerservice Haraldsvej 30. Tlf. (06) 42 38 45
Ringkøbing: Smedegades Motorværksted. Tlf. (07) 32 09 92.
Silkeborg: Motorcentrum, Funder Vestervang 32. Tlf. (06) 85 13 10.
Vejle: Mikkels Auto, Nr. Torv 2. Tlf. (05) 82 12 12.
Åbenrå: Sønderjydsk Partnerservice, Posekær, Flensborgvej 86. Tlf. (04) 62 46 70.

STORKØBENHAVN

København N: Firma H. P. Vangskov, Jagtvej 115. Tlf. (01) 72 TA 831.
Lyngby: Johs. Fog A/S, Rolighedsvej 19. Tlf. (01) 87 10 01.
Lyngby: Lyngby Frøhandel, Jernbanevej 2. Tlf. (01) 87 20 31.
Vedbæk: J. P. Andersen, Stationsvej 12. Tlf. (01) 89 11 04.

SJÆLLAND

Helsingør: Haveudstyr v/Gerner Hansen. Tlf. (03) 29 42 85.
Herfølge: Leif Ebbe, Færøvej 2. Tlf. (03) 67 45 66.
Hilleroed: Mekaniker Kaj Nielsen, Gadevang. Tlf. (03) 26 69 62.
Holme Olstrup: Vepa, Toksværd. Tlf. (03) 76 22 82.
Nykøbing F.: Vilh. Rasmussen, Gåbensvej 70, Kraghave. Tlf. (03) 85 11 09.
Slagelse: L. Ulrichs Isenkram, Smedegade 2. Tlf. (03) 52 00 01.

FYN

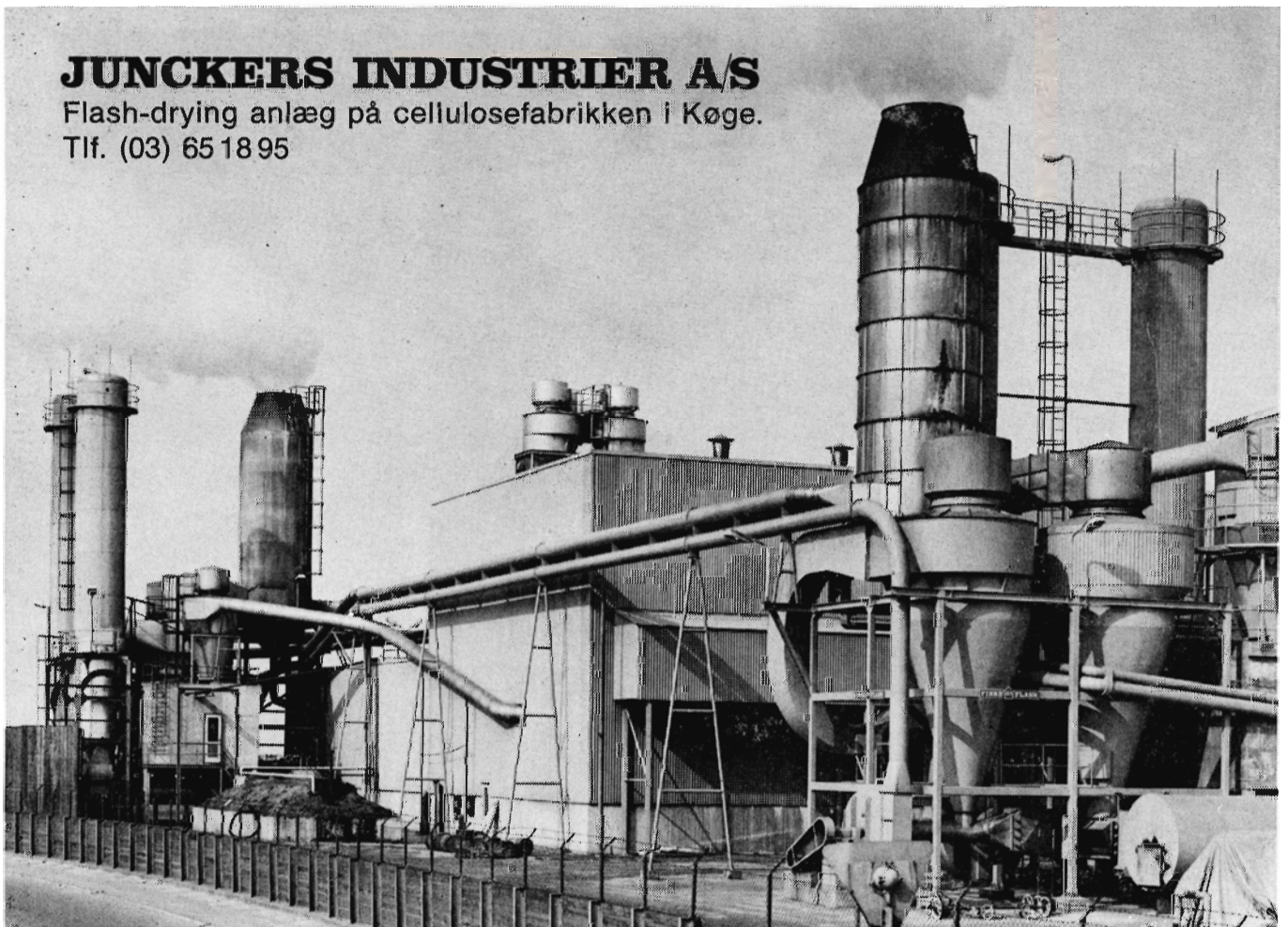
Odense: Hansen & Kiilsholm, Falen 27. Tlf. (09) 11 75 32.

BORNHOLM

Rønne: Scooter Centralen, Vimmelskafte 26. Tlf. (03) 95 21 76.

JUNCKERS INDUSTRIER A/S

Flash-drying anlæg på cellulosefabrikken i Køge.
Tlf. (03) 65 18 95

Jonsereds motorsav kan gøre et af Danmarks farligste arbejder mere sikkert

Det er tungt og farligt at arbejde i skoven. Indtægten er i reglen bestemmende af, hvor hurtig og effektiv man er. Men jo hurtigere man arbejder jo mere risikofyldt kan det blive.

Jonsereds seneste motorsav kan gøre situationen bedre. Den er lille og let, men alligevel stærk nok for en stor del af dansk skovning.

Den er skånsom, den er sikker. Med bl.a. håndbeskyt-

ter og kædebremse, en effektiv afvibrering samt sigte for sikker og rigtig fældning.

Vi har fire andre modeller i Jonsereds motorsave, så vi kan dække alles ønske med hensyn til motorsav-størrelser.

Tag og prøv en Jonsereds motorsav hos en af nedenstående forhandlere, som også har service og reservedele.

Jonsereds

Børge Pedersen, Jernbanegade 16, 9000 Aalborg, (08) 13 40 29, 13 15 51. Bent K. Petersen, Tørningvej 10, 6500 Vojens (04) 57 72 56. Andreas Petersen, Hollufsgårdsvej 10, 5793 Højby, Fyn, (09) 95 82 60. Arnold Larsen, Flintinge, 4891 Toreby L., (03) 86 91 26. Specialværkstedet, Torvegade 34, 4640 Fakse, (03) 71 34 65. Holger Møller, Frederiksberg, 4180 Sorø, (03) 63 11 51. Sven E. Larsen, Isefjordsvej 4, 4500 Nykøbing S., (03) 41 10 86. ISEKI Jylland A/S, Sønderbrogade 24, 7100 Vejle, (05) 82 58 88. Jørgen Rasmussen, Lundby, 7490 Aulum, (07) 47 23 55. Sven Low, »Bækken«, 3720 Almindingen pr. Åkirkeby, Bornholm, (03) 97 46 43. Nordsjællands Motorsavservice, Roskildevej 163, 3400 Hillerød, (03) 26 51 51. Søren G. Nielsen, Siem, Terndrup, (08) 33 51 93. Viggo Graversen, Skræ, (06) 88 04 13. Jens Peter Rohde, Hammel, (06) 96 10 69. Poul Bøjstrup, Ryomgård, (06) 39 41 77. Niels Kirk, Ølgod, (05) 24 41 28.

Arboretmester

Ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole er en stilling som arboretmester med tjeneste indtil videre ved arboretet i Hørsholm ledig pr. 1. november 1975.

Stillingen er en arbejdslederstilling. Der kræves kendskab til trædyrkning samt gode evner til at omgås en stab på ca. 12 gartnere. Stillingen er placeret i 14. lønramme.

Fast ansættelse er betinget af to års tilfredsstillende prøvetjeneste.

Der kan tilbydes bolig til stillingens indehaver.

Ansøgningen bilagt eventuelle eksamensbeviser og udtalelser stiles og sendes senest den 20. oktober 1975 til: Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles administration, Bülowvej 13, 1870 København V.

Personalialia:

Et ledigt eksternt lektorat i skovbrugets driftsteknik ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole er besat med Skovteknisk Instituts leder, forstkandidat *P. Tutein Brenøe*.

Nye forstkandidater

Følgende er dimitterede som forstkandidater fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i juli-sept. 1975:

Niels Christian Egholm Andreasen, født 15.7. 1942 i Ringsted.

Margrethe Gross, født 14.9. 1950 i Assens.

Niels Kragh-Hansen, født 28.2. 1949 i Horsens.

Guldmedalje

Chr. Pedersens planteskole i Bogense har fornylig ved Gartnernes landsudstilling modtaget guldmedalje og ærespræmie for sine kristtornplanter.

Cypres-grønt købes

i store partier hele året. En stor del som selvklip.

Kontant afregning.

NB. Bestilling modtages på motor-snøremaskiner til juletræer.

JØRGEN HANSEN
Moesholm - 8550 Ryomgaard
Telefon (06) 37 92 22

Forsythia - Planter

Planter produceret til udplantning for afskæring.

Forsythia intermedia spectabilis og Forsythia Lynwood Gold.

Fra rigtblomstrende og højtydende moderplanter.

E. Lund-Andersens planteskole

Vinde-Helsinge . 4281 Gørlev Sjælland . Tlf. (03) 55 91 86

**Tænk venligt
på Deres
medarbejderes
sikkerhed og
velbefindende
i kulden ...**

Lad installere en REFLEKS OLIEOVN eller REFLEKS OLIEKOMFUR – vi har modeller der passer til enhver skurvogn.

Refleks

Lørup - 5750 Ringe - Tlf. (09) 67 12 68

VINDERE I VOR LODTRÆKNING

Vi siger tak til de mange, der fulgte vor opfordring om at afgive bestilling inden 1. sept.

Vinderne er udtrukket, og vi kan meddele, at nedenstående blev de heldige:

WHISKY:

Frederiksborg Skovdistrikt
Bøgelund
3400 Hillerød.

JUBILÆUMSAKVAVIT:

Skovfoged Åge Zangenberg
Ørningevej 43
4130 Viby Sj.

RØDVIN:

Hedeselskabets 9. Plantagedistrikt
Legindbjerge
7900 Nykøbing Mors.

Gevinsterne er tilsendt.

PLANTIMEX A/S

Plantagevej - 6330 Padborg
Tlf. (04) 67 30 77

SKOVEN

Månedsskrift udgivet af
DANSK SKOVFORENING
Vester Voldgade 86
1552 København V
Telf.: (01) 12 21 66*
Postgirokonto: 9001964

Redaktionsudvalg:

Hofjærgermester
I. Estrup
(formand)
Forstfuldmægtig
Steffen Jørgensen
Lektor, lic.agro,
Finn Helles
Skovrider
Aa. Marcus Pedersen
Skovrider
Ole Fog

Ansvarshavende redaktør:

Forstkandidat
Mikal Herløw
Dansk Skovforening

Annoncetegning:

Redaktør P. Hauberg
Dansk Skovforening

Abonnement:

Tegnes hos
Dansk Skovforening
Koster for 1975
kr. 85,- (incl. moms)

Medlemmer af Dansk Skovforening modtager et ekspl. af Skoven og Dansk Skovforenings Tidsskrift vederlagsfrit.

Stof til SKOVEN's oktober nummer må indsendes inden 30. oktober

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.

Forsiden:

Forsøgsanlæg til udsprøjtning af surt vand på en yngre nåletræsbekvoksning i Norge. Se artiklen side 214.

Tryk:

Juëlsmindø Bogtryk
Telf.: (05) 69 30 94

OKTOBER 1975

Tilskud og støtte til investeringer

Af KNUD DALGAS, Dansk Skovforening.

Folketinget har i løbet af det indeværende år vedtaget en række love med beskæftigelsesfremmende formål. For at få et overblik over de love, der vedrører landbrug, gartneri og skovbrug har Landbrugets Informationskontor i samarbejde med bl. a. Dansk Skovforening udgivet en pjeces, der, når dette læses, formentlig allerede vil være udsendt til alle skovejende medlemmer af Dansk Skovforening. Øvrige interesserede vil kunne rekvirere pjecen i Dansk Skovforenings sekretariat.

Pjecen omhandler dels de tilfælde, hvor der ydes et direkte tilskud til investeringer, dels de tilfælde, hvor investeringerne støttes gennem skattebegunstigelser og særlige afskrivningsmuligheder. For skovbruget har navnlig følgende love interesse:

Tilskud til nybyggeri og forbedring af driftsbygninger

Indenfor et samlet beløb på 75 mill. kr. kan der i finansårene 1975-76 og 1976-77 ydes et statstilskud på 25 % til nybygning, tilbygning, ombygning og forbedring af driftsbygninger i jord- og skovbrug.

Landbrugsorganisationerne havde foreslået en fordeling af beløbet mellem landbruget, gartnerierhvervet og skovbruget, men landbrugsministeriet afviste forslaget, bl. a. med den begrundelse, at loven først og fremmest har et beskæftigelsesfremmende sigte. Iøvrigt er loven nærmere omtalt i SKOVEN NYT nr. 8 c. og 9. a.

Tilskud til energibesparende foranstaltninger i driftsbygninger

I samtlige erhverv kan der indenfor et samlet beløb på 100 mill. kr. i finansårene 1975-76 og 1976-77 ydes et statstilskud på 25 % til isolering m.v. af driftsbygninger fra før 1963.

Denne lov har indenfor skovbruget navnlig interesse i forbindelse med stakitfabrikker, savværker m.v.

Tilskud til energibesparende foranstaltninger og forbedringer af beboelsesejendomme

Indenfor et beløb af 200 mill. kr. kan der fra 1. oktober 1975 ydes et 25 % statstilskud til visse arbejder i beboelsesejendomme fra før 1963.

Der gives højst 5000 kr. pr. beboelseslejlighed. Tilskud ud over 3000 kr. gives kun til isoleringsarbejder samt til forbedring og udskiftning af varmeanlæg.

Tilskuddet er ikke indkomstskattepligtigt for modtagerne.

Investeringsfradrag for driftsbygninger

Når byggeri i forbindelse med driftsbygninger sættes i gang i perioden fra 1. april 1975 til 31. december 1976, kan der gives et investeringsfradrag på 2 gange 5 % af anskaffelsessummen, idet der kan fradrages 5 % i det år, hvor bygningen er fuldført og taget i brug og 5 % i det følgende år. Investeringsfradraget berører ikke byggeriets øvrige afskrivningsmuligheder.

Investeringsfradrag for maskiner og inventar

For investeringer i maskiner og inventar, der foretages i perioden fra 20. september til 31. december 1976, kan der ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst gives et investeringsfradrag på 20 %. Der kan dog ikke foretages investeringsfradrag for personbiler eller for varevogne på gule nummerplader.

Ligesom ved bygningsinvesteringsfradraget berøres de almindelige afskrivningsmuligheder ikke.

Ekstra og forhøjet afskrivning på maskiner og inventar

Som omtalt i SKOVEN nr. 8 i år kan der på maskiner og inventar, der anskaffes i indkomstårene 1975 og 1976 foretages en ekstraordinær afskrivning på 15 % af anskaffelsessummen. Den ekstraordinære afskrivning kan fordeles efter frit valg mellem årene 1975, 1976, 1977 og 1978. Man kan dog ikke i samme indkomstår foretage både investeringsfradrag og ekstraordinær afskrivning.

Investeringsfradraget har større skattemæssig værdi end den ekstraordinære afskrivning, der alene betyder, at der kan foretages en hurtigere afskrivning, mens investeringsfradraget indebærer en ekstra afskrivningsmulighed. For personbiler gælder særlige afskrivningsregler. Ekstraordinær af-

skrivning tillades kun for biler under 40.000 kr., og kun hvis de bruges rent erhvervsmæssigt.

Henlæggelse til investeringsfonds

Fra og med indkomståret 1975 kan op til 25 % af en virksomheds overskud henlægges til senere år, idet beløbet indsættes på en spærret konto i et pengeinstitut.

Henlæggelsen skal bruges til investeringer i driftsbygninger, maskiner m. v. og kan frigives allerede i det indkomstår, der følger umiddelbart efter henlæggelsesåret.

Henlæggelsen skal være anvendt i sin helhed inden 12 år efter udløbet af henlæggelsesåret.

Denne gennemgang af de nye beskæftigelsesfremmende love er kun tænkt som en kort orientering. I den omtalte pjeces er lovene beskrevet mere indgående. Hvis man herudover ønsker yderligere oplysninger eller kopier af lovttekster og bekendtgørelser, står Dansk Skovforening gerne til rådighed.

Skovbrug og EDB

LEC har været vært ved det årlige informationsmøde omkring Skovbrug og EDB. Konferencen fandt sted 16.-17. september med deltagelse af direktør *Bertil Akselsen*, Skog-Data, Oslo, salgschef *Tore Mesch*, Skogbrukets Datacentral (SDC), Sundsvall, regionschef *Eje Nyman*, SDC's regionskontor i Karlstad samt chefkonsulent *Mogens Wentzer*, LEC, Århus.

SDC arbejder i dag i 4 regioner: Nord i Sundsvall, der samtidig er hovedkontor, Syd i Jönköping, Väst i Karlstad og Öst i Stockholm. SDC har 330 medarbejdere og en årlig omsætning på ca. 40 mill. sv. kr., der hentes indenfor skovbrug og træindustri.

SDC er oprettet i 1961 og har udviklet en lang række generelle og individuelle systemer primært indenfor administrativ databehandling.

Skog-Data har afdelingskontorer i Oslo, der er hovedkontor, og i Hönefoss. Skog-Data blev etableret i 1973 efter en sammenslutning af 2 servicebureauer. Skog-Data eller Skogbrukets og Skogsindustriens Datasentral har nu 35 medarbejdere og en årlig omsætning på ca. 6,5 mill. n. kr. Skog-Data markedsfører i stigende grad SDC's produkter indenfor regnskab, fakturering, statistikker m. v. Data indlæses i Norge, men behandles i Sundsvall via telefonnettet og returneres til Norge, hvor udskrift finder sted.

LEC eller Landbrugets EDB-Center er etableret samtidig med SDC og har stort set samme antal medarbejdere og samme omsætnig, der primært hentes fra landbruget og dets forsynings- og forædlingsvirksomheder.

Skovbrugsafdelingen startede i 1967 efter indgåelse af en samarbejdsoverenskomst med Dansk Skovforening. Afdelingen har udviklet en række systemer for dansk skovbrug og omsætter i dag ca. 1,5 mill. kr.

Fra svensk og norsk side vistes stor interesse for den integration af skovplanlægning og regnskab, der netop er igangsat for statsskovbrugets vedkommende.

M. Wentzer/LEC

Spånpladefabrik solgt

Bornholms Spånpladefabrik er solgt til et nyt bornholmsk kommanditselskab, Baltic Board Bornholm K/S. Det nye selskab er dannet af 40 af det likviderede selskabs 130 kommandister.

P.H.

Nordmanniana juletræer samt cypresgrønt købes i større partier

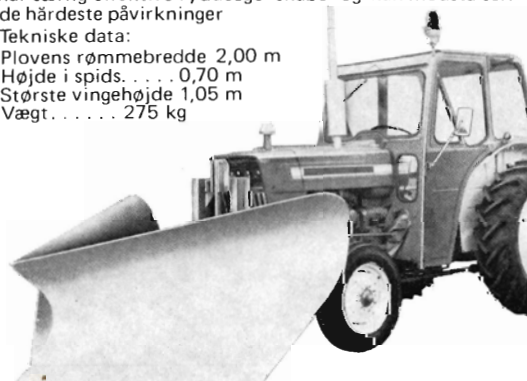
**EGON JØRGENSEN
ØSTERLED
STAUNSHOLT
3460 BIRKERØD
TLF. (02) 8114 82**

LAIGAARD TRAKTOR SPIDSPLOV

har særlig effektive ryddeegenskaber og kan modstå selv de hårdeste påvirkninger

Tekniske data:

Plovens rømmebredde 2,00 m
Højde i spids 0,70 m
Største vingehøjde 1,05 m
Vægt 275 kg

LAIGAARD traktor-spidsplov er fremstillet i solid, hel-svejet konstruktion og kan hurtigt, uden brug af værktøj, tilkobles traktorrammen.

Med de vendbare stålskær (120x13 mm), der muliggør stor nedslidning, er ploven særdeles økonomisk i drift.

Traktorrammen er iverigt anvendelig til såvel fejmaskiner m.v. og passer til ethvert traktormærke. Alle snepløve leveres med parallel-løft.

LAIGAARD
FABRIK FOR VEJMASKINER
HELSINGFORSGADE 6 · AARHUS N · TLF. (06) 16 24 44

Juletræer i USA

Af E. TOLSTRUP.

Har det naturlige juletræ en fremtid i Florida

I nummeret for februar 1975 af American Christmas Tree Journal omtaler man konkurrencen mellem de naturlige og de kunstige juletræer i Boca Raton, en by med 45.000 indbyggere. I denne by har man et stormagasin »The Christmas Place«, der hele året rundt kun handler med ting til julen, selv om det i selve sæsonen får ekstra plads. De sælger kun kunstige juletræer, f. eks. en 7½ fods skovfyr til 40 dollars og 9½ fods skovfyr til 50 dollars. Til jul averterer de med »Spar 50 %«, men iøvrigt til præcis de samme priser som hidtil. Til sammenligning skal det nævnes, at den 8. december blev der averteret med friskskovede skovfyr-juletræer på 5-7 fod til 10 dollars pr. stk., og et granjuletræ til 12 dollars.

Det største salg af rigtige juletræer finder sted fra »Nicks Garden Center«, der sælger ca. 5000 træer om året. Træerne opstilles på et areal, bundet til jernpæle, hvor folk kan vandre rundt mellem dem, som de var i en rigtig plantage og bese dem fra alle sider, inden de vælger. Når eet er fjernet sættes et nyt op. Træerne er mærket med priser, og der pruttes ikke om priserne, heller ikke de sidste dage før jul. Ellers ville jo alle vente til den sidste dag før jul med at købe.

Organisationen af salget betyder meget, idet nærliggende salgssteder kun har ringe omsætning, og enkelte af dem vil helt gå over til kunstige træer. Der er dog stadig mange kunder, der foretrækker de naturlige, eller efter år med kunstige træer vender tilbage til de rigtige juletræer. De lugter dog alligevel bedre, og så har man ikke problemer med at opbevare det til næste år.

Alle træerne hos Nick bliver sprøjtet med et ild-modstandsdygtigt middel, som man samtidig regner med får nålene til at blive siddende længere. Skovfyrene koster fra 10-15 dollars, medens balsam gran (*Abies balsamea*) koster 6-10 dollars. En forening, der til eget formål solgte træer, opnåede 8 dollars for en lille douglas-gran, 16 dollars for et 7 fod træ og 30 dollars for et 10 fods træ.

Beskæring af juletræer

Beskæring (shearing) bestemmer træets form og højde og sørger for en ensartet afsmalning, forøger antallet af grene og tætheden af nålene, således at træerne kommer til at svare til forbrugernes ønsker.

Til beskæringen anvendes mange forskellige redskaber fra lommeknive til maskinklippers. Almindeligst brugt er den sædvanlige hækkesaks og letvægt knive med 14-16" blad. Mange beskærere har benbeskyttere på, for at undgå såring med beskærerknivene. Beskæringen begynder med topskuddet, hvor stjernen skal anbringes, og det skal have den rigtige længde. Derefter fortsætter man rundt om træet og klipper de grene, der er for lange eller for uregelmæssige af, så man opnår den rigtige kegleform. Til slut skæres den nederste grenkrans af, så man får et håndtag til håndtering af træet og til at sætte på juletræsfo-

den. Det ideelle juletræ har efter den type, der foretrakkes, en bredde, der er 2/3 af højden, og altså har en tilspidsning på 66 % (fra 40-70 %). Er tilspidsningen mindre end 40 % (for eks. omorica-granen), omtales det som havende en lystagetilspidsning, og er tilspidsningen over 70 %, omtales det som struttende tilspidsning (flaring tape). Gran og ædelgran har *i reglen*

en tilspidsning på 40-70 %, medens fyrene har fra 40-70 %.

Juletræplantager

Juletræplantagerne varierer i størrelse fra nogle få ha og nogle tusind træer til de største, der er på flere hundrede ha med millioner af træer.

De fleste juletræplantager er placeret på de ringeste og efterhånden forladte landbrugsjorder, og her kan de, når de gror til, gøre landskabet grønnere, skaffe læ og bedre de økologiske forhold, der gør, at de vildtlevende dyr og fugle kan trives.

En del juletræer tages fra almindelige skovkulturer, hvor hugsten af disse giver bedre vækstplads for de tilbageblivende træer. I enhver skovkultur må man plante flere tusind træer, for at de kan vokse op og rense grenene af hinanden, når de gror til. De fleste og bedste juletræer bliver dog produceret i egentlige juletrækulturer i en 10-15 årig rotation.

I USA som her i landet har man ikke i år indenfor industrien kunnet give de studerende beskæftigelse i deres ferie, men her kan juletræproducenterne stadig skaffe job for ca. 30.000 studerende med beskæring af juletræer i de amerikanske juletræplantager. Udover denne sommerbeskæftigelse beskæftiges der i juletræplantagerne i USA ca. 7.500 ved heltidsbeskæftigelse og 70.000 ved deltidsbeskæftigelse.

Beskæringstidspunkt

Topskuddet bør kun beskæres i det bløde strækningsstadiet i juni og tidlig i juli. Jo flere (internodiale) skud, der er på det ledende skud jo bedre resultat. Antallet af disse mellem-skud kan forøges ved en kvælstofgødskning året før.

Det bedste er den naturlige endeknop, men da skuddet (afstanden mellem grenkransene) ikke bør være over 16" (40 cm) er det bedre at beskære et for langt skud, end at leve videre med en „gåsehals“. (For stor afstand mellem grenkransene).

Undersøgelsen er foretaget i Oregon for Fraser fir (*Abies fraseri*), der er i nær familie med nobilis, og for Shasta red fir (*Abies magnifica* var. *shastensis*).

Præsidentens juletræ i 1974

Til det „blå værelse“ i det „Hvide Hus“ i Washington blev der den 6. december 1974 til præsidenten leveret et juletræ, *Abies concolor*, på 19½ fod (6 m) fra Michigan. Træet var 24 år gammelt og af fuldkommen form efter at være blevet beskåret (sheared) mange gange.

Savværksindustrien er skuffet over skovbrugets samarbejde

Under denne overskrift i Træ og Industri, nr. 8, 1975, henvises til afviste krav om prisnedsættelser for hjemligt råtræ på grund af tilbageslag i afsætning og priser for forarbejdet træ.

Af kontorchef O. KRING, Træindustriens Fællesrepræsentation.

På baggrund af ret kraftige tilbageslag i afsætning og priser for forarbejdet træ og væksten i produktionsomkostningerne, der i det forløbne år har berørt næsten alle sektorer indenfor den hjemlige træindustri, har der fra industriens side naturligt nok været rejst krav om nedsættelse af prisniveauet for det hjemlige råtræ, som i de forudgående par år er steget eksplosionsagtigt. Fra skovbrugets side har man imidlertid hidtil afvist kravene herom og er for løvtrækævlers vedkommende endog gået ind for yderligere prisforhøjelser.

Alle forsøg på at videreføre en mangeårig praksis med udsendelse af mellem brancheorganisationerne forhandlede, fælles-vejledende rundtræpris er derfor endt resultatløse. I stedet har Danske Skoves Handelsud-

valg og Statsskovdirektoratet publiceret listepreiser, der alene er vejledende fra sælgernes side. Det siger sig selv, at man fra industriens side finder, at disse listepreiser ligger på et urealistisk højt niveau, eftersom de under de rådende markedsforhold ikke leverer industrien mulighed for at opnå et blot nogenlunde rentabelt driftsudbytte.

Disse forhold blev indgående drøftet under en ordinær generalforsamling i Træindustriens Fællesrepræsentation, der var præget af betydelig skuffelse over samarbejdet med skovbruget i det forløbne år.

At de hjemlige skove indtil nu har kunnet fastholde et uændret højt prisniveau skyldes i første række, at de i vid udstrækning har kunnet nedsætte deres hugststudbud af savværks- og fi-

nérkævlere og bl.a. kompenseret den herved fremkomne indtægtsnedgang med øget hugst af cellulosetræ til eksport. Danmark er herved trods sine beskedne skovforråd paradisk nok blevet et netto-eksportland af uforarbejdet træ.

Under debatten ved generalforsamlingen fremkom ikke mindst stærk kritik af den rolle, statsskovdirektoratet havde spillet. Selv om statsskovbruget kun deltager i forhandlingerne med industrien med observatør-status har det øjensynligt ydet kraftig støtte til den af de private skove førte „hårde“ handels- og prispolitik, der efter industriens opfattelse harmonerer dårligt med de samfundsmæssige hensyn, man måtte forvente, at navnlig et statsorgan burde varetage.

KVALITETSREDSKABER
TIL SKOVBRUGET

CRANAB SK 2500

De mest solgte skovkraner
i Danmark

- til traktor - eller vognmontering

ROSENBERG & WIBOLTT

Kristinehøj - 3460 Birkerød - Tlf. (02) 81 47 00
Importører af: Cranab, Rottne, Rud og Sepson
Produktion af: RoWi sneslynger

Om skovbrugets samarbejde ...

Omstående artikel har medført følgende svar, der prøver at sætte de virkelige forhold ind i den rette sammenhæng.

Af CHR. E. HOLCK, Krengerup, næstformand for Danske Skoves Handelsudvalg.

Kontorchef O. Krings tolkning af savværksindustriens skuffelse over den påståede mangel på samarbejdsvilje hos dansk skovbrug, som det fremgår af omstående artikel, forekommer mig at kræve nogle kommentarer. Dels fordi artiklen indeholder en misvisende udlægning af kendsgerninger, dels fordi den giver udtryk for en manglende forståelse for de principper, der er grundlæggende for prisdannelsen på råtræ, og som - hvis de er almindelig udbredt i savværkskredse - nok forklarer, hvorfor aftaler om vejledende priser ikke har kunnet opnås de senere år.

Farlig sovepude

Det sidste forhold er det alvorligste. Artiklen efterlader det indtryk, at Danske Skoves Handelsudvalg uden konsekvenser kan aftale en pris med industrien til gavn for denne, der ligger lavere end den, der realistisk bedømt vil opstå gennem den frie markedsmechanismes virkning mellem køber og sælger. Rent bortset fra at sådanne alfaderlige evner hos handelsudvalget let kunne blive en farlig sovepude for industrien, så er det faktisk ikke muligt.

Vurdering af prislejet

Det, man ved prisforhandlinger kan gøre, er kun gennem gensidig justering af de oplysninger, der ligger til grund for skove/savværkers vurdering af prislejet, er at konstatere, hvor prisen kan vente at lejre sig, og derefter aftale denne pris som vejledende. Der ved opnår man, at medlemmer af de to foreninger, som ikke er i besiddelse af tilstrækkelige oplysninger om de enkelte parametre i prisdannelsen, trygt kan handle uden risiko for at benytte urimelige priser.

Forsøger man imidlertid at øve vold mod systemet ved at aftale priser, som ligger over eller under det, der er realistisk ud fra de givne forudsætninger, opnår man ikke den tilsigtede virkning. Enten bliver priserne ikke anvendt eller også skrider sorteringen.

Træindustriens vilkår

I erkendelse heraf har skovene de senere år gjort et arbejde for at sætte sig ind i træindustriens vilkår, både med hensyn til økonomisk-tekniske forhold som til produktafsetning, eksportvilkår m.v. På basis heraf har skovene i højere grad end før kunnet bedømme de faktorer, som er bestemmende for råtræprisen, f. eks. prisrelationer for skårne planker, emner, afsætningsmængder o.s.v., men også forhold som savværkernes indbyrdes vilje og evne til at konkurrere om råtræet, når kapacitet og efterspørgsel overstiger udbud, - de sidstnævnte er lige så virkelighedsnære parametre i prisdannelsen som de førstnævnte. Dele af industrien har tilsyneladende ikke villet acceptere dette, men ved forhandlingerne søgt at fremstille vilkårene for driften så pessimistisk som muligt, i håb om derved at holde prisen på råtræ nede.

Skovens bedømmelse har været realistisk

Kendsgerningerne har imidlertid hver gang vist, at skovens bedømmelse har været realistisk - hver gang i 3-4 år (måske med en enkelt undtagelse) har savværkerne nægtet at acceptere skovens vurdering af prislejet, for - så at sige dagen efter - at betale de af skovene foreslåede priser, af og til endda med diverse tillæg. Hvordan kan man dog så forvente, at skovene skal gå ind for lavere priser end de, man mener er realistisk opnåelige?

Lykkeligvis er der i den seneste tid tegn på fornyelse i samarbejdet om vejledende priser gennem mere detaljerede analyser af prisdannelsens faktorer gennemdrøftet i mindre udvalg. Derfor virker artiklens fremkomst netop nu, helt urimelig og kan kun være egnet til at vanskeliggøre et bedre forhandlingsklima.

Statsskovene

Omtalen af statsskovenes placering i prisdannelsen som dårligt harmonerende med de samfundsmæssige hen-

syn, et statsorgan burde tage, forstår jeg ikke. Statsskovene har hver gang afventet forhandlingernes udfald for derefter, så snart det var en kendsgerning, at skovens vejledende priser blev de faktisk anvendte, at udsende egen prisvejledning på tilsvarende niveau. Kan man gøre andet, når man ikke skal være prisledende? Men savværkerne havde måske ventet at modtage socialhjælp gennem lavere priser fra staten uden folketingets bevillingsmæssige baggrund herfor?

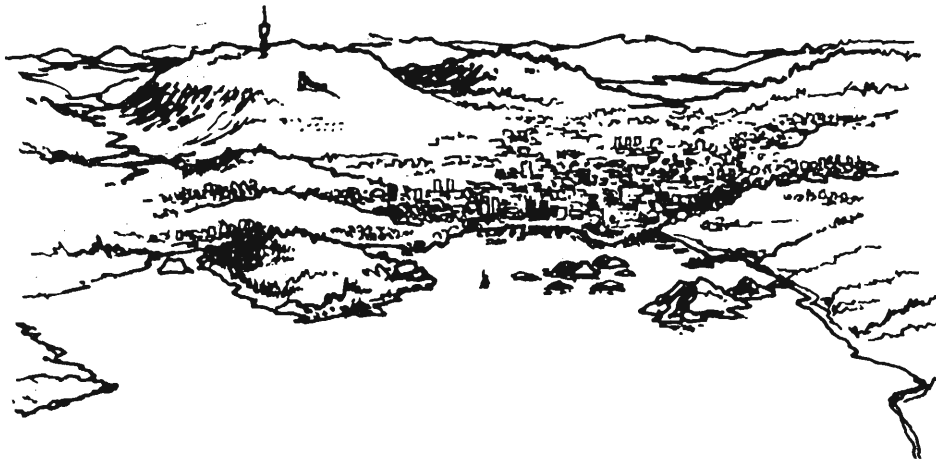
Tidligere prisnedsættelser

Til de indledningsvis nævnte misvisende oplysninger skal jeg blot påpege: Skovene har ikke altid afvist at nedsætte priserne. Senest 2.4. 75 anbefalede man en prisnedsættelse på nåletrætømmer på 7 %. Ganske vist næppe så meget, som en del af savværkerne ønskede, men dog så realistisk, at der er solgt betydelige mængder siden - og næppe een m³ til lavere pris. Når der endvidere efter omtale af de senere års fejlslagne forsøg på at opnå aftale om fælles vejledende rundtræpriser skrives: „disse listepreiser ligger på et urealistisk højt niveau, eftersom de under de rådende markedsforhold ikke levner industrien mulighed for at opnå et blot nogenlunde rentabelt driftsudbytte”, må man gå ud fra, at der bl. a. sigtes til bølgepriser 1973 og 1974, medens der med „rådende markedsforhold” menes 1975. Efterspørgslen til priserne i 1973 og 74 har overalt været udmærket, og savværkerne har da også erkendt, at disse år har været særdeles gode. Først da ordrebeholdningerne til 1974-priser slipper op et stykke ind i 1975 begynder problemerne at opstå. Prisen fra 1974 er måske ikke tilfredsstillende under markedsforhold 1975, men de var det i hvert fald 1974, og det tilkommer parterne i de igangværende forhandlinger at vurdere dette.

Løvtrækævler

Til spørgsmålet „løvtrækævler” (dvs. „andet løvtræ”) skal bemærkes, at skovens vejledende prisliste 1975 regulerer prislisten fra 1973, hvori endda de fleste priser stod uændrede helt fra 1971. At de udviser en stigning frem til 1975 kan vel ikke undre, end-sige forarge andre end kontorchef O. Kring. I øvrigt handles der i øjeblikket ret store mængder birk, el og poppel til disse priser.

Derfor kan der da meget vel komme situationer, hvor skovene „rammer ved siden af”. Den bedste måde til at undgå dette vil være, om træindustrien vil gå ind i drøftelserne på et mere realistisk grundlag end tidligere i stedet for at modarbejde et samarbejde ved artikler som den foreliggende.

Oslo og omegn tegnet i fugleperspektiv. Tryvasstårnet på Holmenkollen er vist for oven til venstre.

Nordisk 6-mands ekskursion til Norge

Årets nordiske ekskursion omhandlede faktorer, der nedsætter skovens vedproduktion, herunder rekreativ benyttelse, luftforurening og angreb af svampe og insekter.

Af KNUD DALGAS, Dansk Skovforening.

Nordisk Skovunion arrangerer hvert år, på nær de år, hvor der afholdes skovkongres, en såkaldt „6-mands ekskursion“, hvori der deltager 6 forstmænd fra hvert af de nordiske lande.

I år gik ekskursionen til det sydlige Norge. Ekskursionsemnet var „skader på skov“.

Deltagerne blev budt velkommen af direktør *W. Elsrud*, Det norske Skogselskap, og af skovdirektør, professor *H. K. Seip*.

Professor Seip holdt et indledende foredrag, hvori han betonede, at skovbruget tidligere havde været et erhverv, som var ret upåvirket af omgivelserne, men den tid var nu forbi. I dag møder skovbruget et voksende krav til rekreativ udnyttelse, og samtidig øges forureningsproblemerne. Skovbrugeren må derfor være sig bevidst, at skovbruget er en del af en større helhed.

Oslo kommunes skove

Som et eksempel på et område, hvor vedproduktionen er nedsat på grund af rekreativ udnyttelse, fremvistes Oslo kommunes skove, der bl. a. omfatter det populære Holmenkollen-område.

De kommunale skove omfatter ialt ca. 17.000 ha, der oprindeligt er op-

købt for at sikre Oslo-befolkningen friarealer og tilfredsstillende drikkevandsforsyning samt til fremme af skovbrug. Det rekreative element har med tiden fået stadig større magt, men områdets betydning for drikkevandsforsyning og for vedproduktion er ikke uvæsentlig.

Det kommunale skovvæsen forvalter ialt 20 landbrug, 8 „sportsstuer“, 2 restauranter og anlægger og driver stier, løjper, skianlæg m. v. Desuden drives et savværk med høvleri, imprægneringsanstalt og trælastudsalg. Oslo kommunes skove fremtræder i dag som et skoleeksempel på en mangesidig anvendelse (multiple use).

De kommunale skoves areal fordeler sig efter anvendelse således:

Produktiv skov	76 %
Værnskov, krat m.v.	5 %
Moser	2 %
Søer og elve	9 %
Landbrug	3 %
Diverse rekreative anlæg incl. stier og veje	5 %

Det er bemærkelsesværdigt, at en så stor del af arealet er produktiv på trods af den intensive anvendelse til rekreative formål.

Træbevoksningen består imidlertid overvejende af overmodne bevoksnin-

ger med lav produktion. Dette forhold er man dog begyndt at ændre, således at man på længere sigt tilstræber en mere jævn aldersklassefordeling.

Risikoen for skovbrande i området er meget stor. I gennemsnit er der 40 større eller mindre brande årligt. For at bekæmpe brandene hurtigt og effektivt har det været nødvendigt at oprette et antal brandvagstationer, hvor der holdes vagt døgnet rundt i tørre perioder. Et stærkt udbygget vejsystem i forbindelse med den hurtige varsling er skyld i, at man indtil nu har været forskånet for større brande.

Landskabsplejen er baseret både på æstetiske, biologiske og økonomiske principper. Foryngelsen foretages meget varieret, dels med selvforyngelser af forskellige typer, dels med afdrifter af vekslende størrelse og form. Særegne enkelttræer og bestande bevares langt ud over almindelig omdriftsalder. Der tilstræbes en varieret træartsblanding med indslag af løvtræarter, navnlig i randområder mod veje, bebyggelse, marker o. lign. I et særligt 73 ha stort område har man fredet skoven for alle menneskelige indgreb. Her vil man med tiden kunne se, hvorledes skoven bliver, hvis forstemanden ikke griber ind.

For at lette adkomsten til skovområderne er der lagt stor vægt på at udbygge et godt vej-, ski-, ridesti- og løjpenet. Vejene er opdelt i forskellige kategorier til forskellige trafikformer. Der lægges vægt på ensartet, diskret og god mærkning og skiltning af veje, stier og løjper.

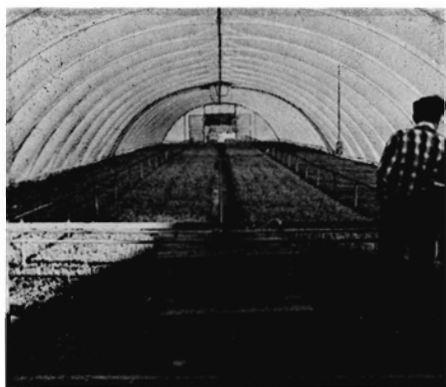
Til skisport findes en mængde anlæg, såsom hop- og slalombakker, kælkebakker, lysløjper m.v.

I kommuneskovenes målsætningsparagraf står bl. a., at „ved konflikt mellem de forskellige interesser skal hensynet til naturvern, friluftsliv, vandforsyning, dyreliv og fisk gå foran kravet om størst mulig økonomisk afkastning af skovdriften“. Til billedet af Oslo kommunes skove hører derfor med, at de drives med et underskud, der i 1974 var på 200.000 kr.

At kommuneskovene er umådeligt populære er blevet påvist ved optællinger af antallet af besøgende. På en god vintersøndag kan der således være op til 100.000 mennesker i området, hvilket er en ganske anselig andel af de ialt 650.000, der bor i Oslo med forstæder.

Furusmo planteskole

For nærmere at studere skader på planter i planteskoler fremvistes den 17 ha store Furusmo planteskole, der ejes af Det norske Skogselskap. Der produceres årligt 4 mill. pottede planter i plasthuse, hvoraf en del udprik-

Produktion af pottede planter på Furusmo planteskole (Nisula metoden). Planterne vandes ved hjælp af en elektrisk drevet spredebom, der kører på to skinner gennem plashuset.

les og dyrkes på mark i ca. 2 år. På disse marker skades planterne ofte af frost. Tidligere var tørkeskader også et stort problem, men man har nu anskaffet et vandingssystem, der passes af 2 mand hele sommeren igennem. Inden optagning af planterne om efteråret bliver de sprøjtet med DDT (på dispensation) som forebyggelse mod snudebilleangreb og med fungicid som forebyggelse mod svampeangreb. Herefter lagres planterne i kølehus ($\div 2-3^\circ$), indtil forårsleveringen finder sted. Lagringsresultatet afhænger både af det rette lagringsklima og af planternes fysiologiske tilstand på indlæggelsestidspunktet. Planterne skal „lades op” med næringsstoffer og vand, inden de lagres. I et foredrag af amanuensis *Kåre Venn* blev de væsentlige svampesygdomme i planteskolen gennemgået. Også her blev det fremhævet, at planternes fysiologiske tilstand var af afgørende betydning for udbredelsen af svampeangrebene.

Sur nedbør

Et af de største forskningsprojekter, der kører i disse år i Norge er „sur nedbørs virkning på skov og fisk”. I dag arbejder ca. 50 forskere på dette projekt.

Projektet startede for ca. 10 år siden ved, at svenske forskere gjorde opmærksom på problemet, men allerede da var man i Norge klar over, at der var ved at ske drastiske ting med fiskevandene i det sydlige Norge. Til at begynde med var der en del diskussion om årsagerne til det sure vand, om det kun skyldtes luftforureningen eller om det også kunne skyldes processer i jordbunden. Efterhånden er man dog blevet mere og mere klar over, at fiskedøden skyldes nedbørens indhold af luftforurening, især svovldioxid.

I dag er man takket være et USAD-projekt over nedbørs spredning og fordeling i stand til at bestemme, hvor hver eneste regnbyge stammer fra, således at man i princippet er i stand til fra Norge at udsende regninger til de enkelte lande over modtaget luftforurening.

Diskussionen om årsagerne til det sure vand er derfor ved at forstumme, således at man kan begynde at tale om, hvad der kan gøres for at mindske luftforureningen.

Efter at den sure nedbørs betydning for ferskvandsfaunaen således var påvist, meldte spørgsmålet sig, om hvordan sur nedbør virker på skov. Ville der opstå skader? Ville produktionen blive nedsat? Både i Sverige og Norge har man forsøgt at få svar på det sidste spørgsmål ved hjælp af årringsanalyser. Men de årlige klimaudsving dominerer billedet så stærkt, at det er meget kompliceret at tolke resultaterne.

I Norge er man derfor gået en anden vej, idet man har anlagt forsøg med vanding af skov tilsat svovlsyre i koncentrationer med pH 4, 3, $2\frac{1}{2}$ og 2. Forsøgene er anlagt både på kulturlader og i mellemaldrende og i gammel skov. De forhold, der undersøges er følgende:

Trærnes vækst.

Trærnes mineralhusholdning.

Jordens kemiske egenskaber.

Jordens temperatur og fugtighed.

Mikrobiologisk aktivitet i jordbunden.

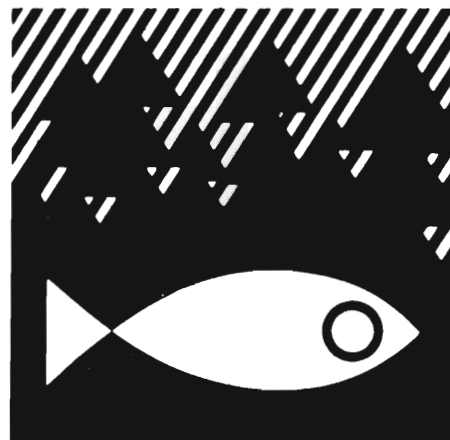
Jordbundsfaunaen.

Nedbrydningen af organisk materiale.

Indtil nu foreligger der kun få publicerede forsøgsresultater. Det kan dog nævnes, at selv ved den stærkeste behandling (pH = 2) sker der ingen svidning af nålene. Det er endvidere påvist, at den nedbør, der har passeret trækronerne, har et op til tre gange større mineralindhold end nedbør på åben mark.

Nedbørens svovlindhold er således ikke den eneste form for luftforurening, bevoksningerne er udsat for. Det er meget muligt, at bidraget fra nedfald af partikler er større end nedbørens forureningsindhold. Disse partikler kan i dag, takket være den industrielle forsknings fremskridt, nøje analyseres, og visse undersøgelser tyder på, at virkningen af nogle organiske forbindelser kan være meget alvorlig, selv i små koncentrationer.

Når man derfor i Sverige i visse kredse taler om, at man kan kalke sig ud af problemet med den sure nedbør, er dette nok til en vis grad muligt, men man må gøre sig klart, at der er andet end svovldioxid i den forurenede luft. I Danmark betyder den sure nedbør nok ikke så meget for plantevæksten, i hvert fald ikke på de mere kalkhol-

Bomærke for projektet „sur nedbørs virkning på skov og fisk”.

dige jorder, men hvordan stiller forholdene sig for hedeplantagerne? Vi ved det ikke.

Kerneråd

Det næste punkt på ekskursionen var en 50-60 årig rødgranbevoksning, hvor der ved boring i rodhalsen var konstateret en rådfrekvens på 44 %. Sådanne kraftigt angrebne bevoksninger findes navnlig på plane plateauer i fjeldene, og det er nærliggende at give det i perioder højt- og stillestående grundvand skylden for granernes vantrivsel. Kraftigt rådgreb på sådanne lokaliteter har formentlig altid fundet sted, og for fremtiden kunne man nok overveje et træarts-skifte, eventuelt en blandingskov.

Insektangreb

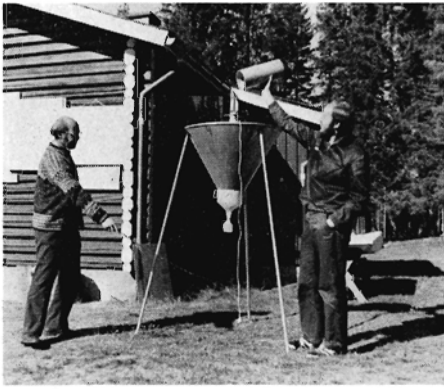
Som eksempler på insektangreb i skov besås dels en fyrrebevoksning, der var angrebet af marvborer, dels en granbevoksning, hvor typografen var et alvorligt problem.

Fyrrens marvborer (*Blastophagus pini-perda*) dræber ikke træerne, men borer sig ind i og ødelægger årsskudene, hvorved tilvæksten nedsættes. I Sverige regner man med, at denne bille årligt er skyld i en tilvækstreduktion på 2-3 mill. m³ eller lige så meget, som man kan indvinde ved at gøde de svenske skove. Som bekæmpelsesforanstaltning prøver man at fjerne det for insekterne nødvendige ynglemateriale fra skovbunden (grene og stammer med bark).

Typografen (*Ips typografus*) er i nogle skove et meget stort problem, idet den er i stand til at dræbe træer og bevoksninger, således at man i visse skove næsten kun fælder døde graner og således, at det faktisk er billerne, der bestemmer skovdriften.

Efter stormfaldet i november 1969 er der sket en opformering af billerne, der yderligere har forstærket plagen.

Som bekæmpelsesforanstaltning be-

Norsk institut for skovforsknings feltstation på Slettmoen i Eidskog. Dr. Alf. Bagge og H. Petterson demonstrerer et apparat til indfangning af borebiller ved hjælp af signalstoffer.

nyttes først og fremmest udlægning af fangtræer, der fældes i april-maj umiddelbart før billerne sværmer. Disse nyfældede træer er særligt attraktive for billerne. Efter sværmmningen tages stammerne ud af skoven med æg, larver og biller. I et enkelt træ har man talt op til 27.000 biller, så det gælder om at huske at få alle fangtræerne med ud.

Der findes også en anden metode, hvorpå billerne kan bekæmpes. Det er nemlig sådan, at hvis en enkelt bille angriber et friskt træ, vil træets forsvarsmekanisme med harpiksudflod dræbe billen. Hvis derimod talrige biller på en gang angriber træet, bukker det under. Dette forhold har fået forskerne til at undersøge, hvorledes det kan gå til, at billerne tilsyneladende enes om at angribe et bestemt træ, og man har da kunnet påvise, at billerne udsender signalstoffer (feromoner), der i meget små koncentrationer er i stand til at tilkalde andre biller af samme art.

Disse signalstoffer forsøger man nu at opsamle, analysere og syntetisere. Tanken er så, at man ved spredning af disse kunstige stoffer skulle være i stand til at tilkalde og indfange billerne. Allerede nu har man opnået ganske lovende resultater, men det er dog endnu for tidligt at anvende metoden i praksis.

Med dette punkt sluttede den veltillæggte ekskursion, der også havde flere kulturelle og selskabelige indslag, som SKOVEN's læsere imidlertid skal forskånes for at høre nærmere om.

Pinus contorta i Sverige

Pinus contorta er en stadig mere benyttet træart i de svenske skove. Dens korrekte benævnelse er Pinus contorta var. latifolia, „Lodgepole pine“. Den kom til Sverige for 50 år siden, men først efter at der har vist sig mangel på ved i Sverige, er den kommet i søgelyset.

I Sverige har man haft gode erfaringer med bl. a. sibirisk lærk i Norrland, hybridlærk i Syd-Sverige, douglasgran, sitkagran og ædelgran i Sydsverige. Det er dog ikke for meget sagt, at den af de fremmede træarter, man nærer de største forhåbninger til, er Pinus contorta var. latifolia, med deler »Skoginorr« (Domänposten tema-nummer 8B 1975). Træarten indgår i forsøg med forskellige fremmede træarter fra 1920'erne. Pinus contorta stammer fra den vestlige del af Nordamerika, hvor den forekommer fra 31. til 64. breddegrad. I sit hjemland er Pinus contorta var. latifolia en af de vigtigste træarter, og den har ved forsøgsdyrkning i Sverige i visse tilfælde givet forbløffende gode resultater. Det vældige udbredelsesområde - 30 breddegrader - kan være årsag til den blanding af gode og dårlige forsøgsresultater, der er forekommet.

Contorta bedre end skovfyr

Det svenske „Institut för skogsförbättring“ har undersøgt ca. 40 ældre kulturer i alderen mellem 30 og 50 år. Det viser sig herved, at contorta er en sprinter i ungdommen i forhold til svensk fyr og den overlegne tilvækst holder sig mindst til 50-års alderen. Højdeudviklingen hos contorta er væsentlig hurtigere end hos fyr. Forskellen er mindst 4 meter - d.v.s. en bonitetssklasse. Diameter- og masseudvikling har mindst en lignende overlegenhed over for fyr. Den beregnede højde- og diameterudvikling indikerer en masseproduktion hos contorta, der overstiger den svenske fyrs med ca. 50 %.

På længere sigt burde det være muligt at frembringe frøplantager af contorta ved et samordnet svensk forædlingsprogram, udtales det i Domänposten.

Følgende oversigt er udregnet på grundlag af forsøgsflader i Sverige:

Bonitet H 100	T 18	T 26
Totalalder, år	60	55
Stamtal, st/ha	1400	1700
Middeldiam. cm	15,0	16,5
Vedforråd, m ³ , sk/ha	180	345

(Bonitet H 100 angiver største højde ved 100 år, T 18 og T 26 angiver fyr med 18 respektive 26 m højde ved 100 år).

Programmet, der ligger til grund for tabellens cifre, bygger på en tidlig, ret hård udrensning og derpå hugstfri skovbehandling.

Fejl ved contorta

Hvilke fejl har nu contorta'en? Contorta'ens grene dør omtrent på samme måde som svensk fyr. Derefter sidder imidlertid de tørre kviste tilbage i længere tid. Contorta ser riset ud - især i 20-30 års alderen. Senere i 40-50 års alderen bliver billedet et andet, grenene er borte og stammeformen god.

Prøvesavninger af contortastammer viser omtrent samme kvalitetsfordeling som svensk fyr fra omgivende bevoksninger. Kvistenes udseende og den tynde bark samt den ufarvede kerne gør, at contorta meget minder om grantømmer.

Ved fremstilling af cellulose viser prøver, at contorta giver et produkt, som meget ligner svensk fyrre- og gransulfat. Contorta er også velegnet til sulfitprocessen og egner sig til slibemasse, inden den har nået at danne kerneved. Kernen dannes ved 40-50 års alderen.

Contortaved kan blandes med fyr og gran i hvilket som helst forhold.

Contorta har ved dyrkning i Sverige givet et robust og vitalt indtryk. Den angribes af de samme insekter og svampe som findes på svensk fyr; den angribes dog ikke af fyrrens knækkesyge, som den er resistent imod. Contorta har en tynd bark og er derfor følsom overfor skadedyr. Rådyret fejler gerne contortaens stamme. Den alvorligste indvending mod contorta er, at den har et lille rodsystem, og derfor er udsat for stormskade. En tidlig udrensning og begrænsede hugstindgreb samt en tidlig slut-afdrift reducerer stormfaldsrisikoen.

Contortaens eksplosive startegenskaber på hugstfladerne medfører, at disse hurtigere bliver bevokset med skov. Dette medfører, at anvendelsen af herbicider er relativt lille.

Domänverket agter at udnytte contorta'ens høje vedproduktion ved en kort omdriftstid. Efter Domänverkets 5-års plan 1975-79, skal plantning af træarten foretages på 10 % af kulturarealet, fortrinsvis i Mellem- og Norrland. Det drejer sig om ca. 2500 ha årligt.

P.H.

Årringe indeholder oplysninger om fremtidens klima

Af T. BRANDSON

Australske forskere arbejder for tiden på et projekt, der omfatter studier af træernes årringe. Formålet er herigennem at kunne sammenstykke en detaljeret oversigt over vejrforholdene på den sydlige halvkugle i et tidsrum, der strækker sig 1500 år bagud. Ved at sammenholde resultaterne med tilsvarende undersøgelser nord for ækvator forventer man at nå frem til en større forståelse af de klimatiske forandringer, der eventuelt kan danne basis for en forudsigelse om fremtidige klimaforandringer.

Forsøgene falder sammen med en tiltagende international bekymring for muligheden af en ny istid, der kan få dramatiske følger for verdens fødevarerproduktion og forværre muligheden for at skaffe fødemidler til det stadigt stigende befolkningstal.

I USA har professor *V. C. LaMarche Jr.* og professor *W. Ferguson* undersøgt prøver fra levende og døde træer, hvoraf nogle er op til 8000 år gamle. Prøverne kommer fra flere træarter, bl. a. Sequoiadendron giganteum, douglasgran og forskellige fyrre- og enebærarter.

Adgangen til sådanne gamle træprøver har gjort det muligt for amerikanerne at indsamle en betydelig mængde data fra årringene, og de har derved kunnet registrere tidligere tiders klimaforandringer.

Datamaterialet om vejret på den sydlige halvkugle er begrænset, da man først startede optegnelser om klimaet for 200 år siden i Australien, men inspireret af de amerikanske forsøg har man nu startet et langsigtet projekt indenfor årringsforskningen.

Gennem undersøgelser af Australiens ældste træer håber man at kunne op-

stille en så detaljeret oversigt, at man vil kunne følge vejret fra måned til måned. Man regner ikke med at kunne gå længere tilbage end 2000 år, da Australiens længst levende træer, King Billy pine, huon pine og kauris, normalt ikke bliver over 1000 år. Eucalyptus - den vigtigste oprindelige træart i Australien - bliver kun max. 300 år.

Ganske vist kan man undersøge årringene fra døde træer og ved sammenligning af årringe fra døde og levende træers årringe og ved hjælp af kulstof 14 datering sammenholde disse oplysninger. Men da udgæede træer gradvis bliver ødelagt af svamp, og da skovbrande tidligere var hyppige, er de fleste virkelig gamle træer ødelagt.

Mange eucalyptustræer tåler imidlertid skovbrand. De arres af ilden, men lever videre, og giver på den måde forskerne oplysninger om tidligere tiders brande og vejrforholdene på den tid.

Årringene kan f. eks. være dannet under tørre eller kolde vejrforhold, og ved at udtage træprøver fra forskellige egne i Australien er der mulighed for at opklare historiens nedbør- og temperaturforandringer. Ved at kombinere optegnelser fra forskellige områder kan det klimatiske mønster måske åbenbares.

Adskillige australske forskere arbejder med prøver fra forskellige træarter med forskellige vækstbetingelser. Det ældste eksemplar er et 1500 år gammelt dødt fyrretræ.

Træprøverne undersøges i mikroskop. Man udtager enten borepropper, der sædvanligvis er omkring 4 mm i diameter, eller man skærer en plade af stammen, som poleres for at fremhæve årringene. Derefter mikroskoperes de, hvorunder forskellige data optegnes.

I USA har man udviklet en bevægelig måleplade, som kan ses gennem mikroskopet, og som er nøjagtigt indtil en hundrededel millimeter. Afstandene mellem årringene og afstandene indenfor hver årring registreres automatisk.

Et EDB anlæg fodres med disse data og foretager de nødvendige udregninger.

En anden metode er at undersøge en del af træprøven ved hjælp af røntgenstråler. Man fremstiller et fotografi og måler fra fotografiet ændringer i træets tæthed. Herved får man mulighed for ikke bare at fastslå mindre ændringer indenfor et års vækst, men

også gennem vækstsæsonen. Det anses for at være en mere følsom metode end den mikroskopiske undersøgelse.

Undersøgelse af kemisk og isotopisk variation i træet kan også tænkes at blive taget i brug, men foreløbig er den ikke udviklet og anvendt i Australien.

Plantekasse

På Farum Skovdistrikt har man fremstillet en plantekasse, som kan rumme et bundt maskinbundtede planter, for eks. 35-60 stk. 2/2 rødgran.

Kassen, som i tom tilstand vejer ca. 2,7 kg, er bygget af 6 mm vandfast krydsfiner, lister og rundstokke og er karakteristisk ved at være forsynet med et klaplåg, som beskytter rødderne mod direkte sollys.

Fremstillingsprisen var i foråret 1975 ca. 55 kr. pr. kasse excl. moms, heraf ca. 35 kr. til arbejds løn incl. sociale ydelser og værktøjsleje.

De, som måtte være interesseret i at eftergøre kassen, kan rekvirere et snitmønster med angivelse af materialeforbrug ved at sende 25 kr. til:

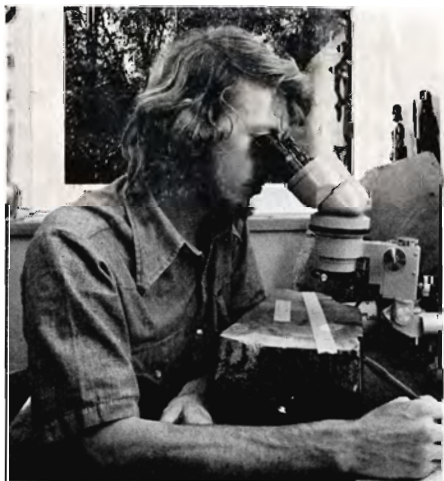
Farum Skovdistrikt

3540 Lyngø.

Giro nr. 5021014.

Poul Petersen/

Farum Skovdistrikt.

Australsk forsker studerer årringe under mikroskop.

Publikationer fra Skovteknisk Institut

SKOVNINGS- OG TRANSPORTSYSTEMER I TYNDING	Pris incl. moms
Skovning og transport af spånpladet træ i ung gran, 1974 ..	15,00 kr.
Trend-afkvistningssystem, 1974	18,00 kr.
Helmekaniseret fældning, nedtrækning, bunkelægning og udslæbning af smådimensioneret nåltræ, 1974	18,00 kr.
Udslæbning med klembanke, 1975	20,70 kr.
Lastbiltransport af heltræ fra nåltræstyndinger, 1975	20,70 kr.
Forsøg med heltræflisning i skoven, 1975	23,00 kr.
Vægtafregning af bøg og el i faldende lænder, 1972	20,00 kr.
Rydning af læhegn med stumpharvester O & K type RH 4, 1975	17,25 kr.
Renskæringens betydning for skovning og terræntransport af savværkstømmer, 1975	23,00 kr.
Resultater fra metodestudier på afkvistningsmaskinen STRIPPER	10,00 kr.
Forsøg med SEGEM afkvistningsmaskine	20,00 kr.
Forsøg med SIA-afkvistningssystem	23,00 kr.
Udstyr til høstning af pyntegrønt og juletræer	23,00 kr.
ARBEJDSMILJØ	
Sikkerhedshjelme, 1973	18,00 kr.
Støj og støjbekæmpelse, 1974	23,00 kr.
Skovbrugets Arbejds miljø, sikkerhedsregler i skoven, 1975..	23,00 kr.
Personligt sikkerhedsudstyr og beklædning	17,25 kr.
ØKONOMI	
Maskinkalkuler, 1971	12,00 kr.
Data til dækningsbidragsberegninger for løv- og nåltræeffekter pr. 1/4 - 75, 1975	17,25 kr.
KULTUR	
Udrensning i løvtræ, 1972	20,00 kr.
Skovsprøjtning, 1973	00,00 kr.
Quickwood plantemaskine, 1974	23,00 kr.
Afprøvning af plantningssystemer, 1975	23,00 kr.

Ved fakturering fratrækkes 5 % (moms-nedsættelse).

Publikationerne har en særlig pris for abonnenter svarende til 75 % af detailprisen.

Abonnement på SI-publikationer tegnes ved henvendelse til
SKOVTEKNISK INSTITUT, Vester Voldgade 86, København V.
Telefon 01 - 12 21 66

SI-noter:

Bob Cat fælder-bundtet

Instituttet har i uge 41 gennemført en kortvarig orienterende afprøvning af den amerikanske fælder-bundtet, Melroe Bob Cat.

Afprøvningen er gennemført i samarbejde med firma *Preben Lange*, København.

I USA anvendes maskinen i stor udstrækning til fældning af løvtræ på renafdrifter, med efterfølgende heltræflisning på oparbejdningsplads.

Fældereren er en kompakt eenmandsbetjent maskine, der måler 3,82 m i længden, 2,34 m i bredden og 2,40 m i højden og vejer ca. 7 tons. Basismaskinen er en toakset firehjulsdrevet læssemaskine, der i løftearmene har monteret et hydraulisk Bob Cat fælde-hovede. Fælde-hovedet består af to skær, aktiveret af hver sin cylinder. Skærene kan maksimalt skære gennem 40 cm. Fælde-hovedet kan fastholde flere stammer ad gangen i lodret stilling.

Fældereren er blevet afprøvet i tre forskellige bevoksningstyper, hvor den kunne tænkes at indgå i et samlet skovnings- og transportsystem:

- Kulissehugst i flerstammet 50-årig bjergfyr, med tanke på levering til spånpladeindustrien enten som grønflis hugget i skoven eller som heltræ.
- Selektiv tyndning i mellemaldrende bøg med samling (bunkelægning) af træerne omkring stikspor i bevoksningen, og med efterfølgende motormanuel oparbejdning til gulv- og cellulosestræ.
- Rækkevis tyndning i ung bøg, med tanke på flishugning ved fast vej i skoven.

I alle tre bevoksningstyper løste maskinen den stillede opgave, dog kunne den i mellemaldrende bøg ikke klare større rodsnit end ca. 35 cm. Det mest interessante system omkring denne maskine synes dog at kunne opbygges i bjergfyrbevoksninger.

Det er her instituttets bedømmelse, at Bob Cat fældereren vil kunne indgå i et samlet forsvarligt system til fældning og flishugning af de vestjyske bjergfyrplantager.

Der er dog en lang række uløste spørgsmål, som først må klares. Disse spørgsmål drejer sig om såvel det skovtekniske udstyrs konstruktion og anvendelse (fældemaskine og flishugger), som industriens anvendelse af produktet bjergfyrgrønflis.

Orienteringsløb og vildt

Den hidtil mest omfattende redegørelse for orienteringssportens påvirkning af dyrelivet er udgivet af Institutionen for Skogszoologi (nr.17, 1974), som er knyttet til Skogshögskolan i Stockholm. Forfatteren, *Bo Sennstam*, har heri redegjort for de forskellige vildtarters reaktion på diverse orienteringsarrangementer. Specielt for danske forhold har det interesse at læse i denne rapport, at for råvildtets vedkommende kan der vel påregnes en negativ effekt på populationen, hvor denne forstyrres på intensivt udnyttede orienteringsområder, med betydelig nedgang i vildttæthed til følge. På den anden side fremhæves, at mindre øvelser næppe forårsager varig skade, og at omfanget af vildtskader i forbindelse med orienteringsløb i det hele taget må studeres meget nøjere, før der kan drages slutninger på et videnskabeligt grundlag.

Sådanne undersøgelser er foregået i juli i år i forbindelse med den store orienteringsøvelse 5-DAGARS, der samlede 10.000 deltagere og fandt sted i Västerhanninge syd for Stockholm i begyndelsen af måneden. Jeg deltog selv i disse undersøgelser og vil gerne, uden at foregribe den officielle rapport, indtrængende advare imod et lignende arrangement på råvildtrige terræner i Danmark. Som gammel jæger er man jo ikke ubekendt med, at vildtet påføres lidelser, hvor meget vi end stræber efter at begrænse disse. Alligevel må det siges klart, at store orienteringsøvelser i det hele taget er uforenelige med vildtpleje, og specielt må undgås i forsommeren, når rålam og andre dyreunger er små og ikke kan tåle at skilles fra moderdyret.

En stor sund råbuk, der er kollaberet, undersøges af dyrlæge, mens det endnu lever.

Foto: Jæg. Hans Westman.

De fleste skovfolk ser med sympati på orienteringssporten, og selv var jeg ikke i tvivl om, at påstandene om den ødelæggende virkning på vildtets vilkår var nærmest ondsindet eller i hvert fald stærkt overdrevne. Hvad jeg har set, har belært mig om noget andet.

Når et antal løbere gennemkrydser terrænet, stresses vildtet på samme måde som ved parforcejagter, en i Skandinavien utænkelig jagtform. Resultatet kan blive det, som her ved flere tilfælde iagttoges, at dyrene kolliderer på grund af fysisk og psykisk pres, således at man finder dem liggende apatiske og døende på grund af indre blødninger. Selv stærke, sunde individer kan dette overgå, jfr. vedlagte billede af en endnu levende råbuk, hvis hjertevirksomhed undersøgte af en dyrlæge, kort før dyret blev aflivet. Andre dyr fandtes med ydre skader, en elgko med et brækket ben i samme område som bukken. I alt fandtes 2 elge og 3 rådyr, der som følge af orienteringsøvelsen var døde eller måtte aflives, men betydelig flere er omkommet. Ved intensive vildttællinger før og efter øvelsen har man i de berørte områder, såvel som på uberørte områder i nærheden, forsøgt at få et grundlag for en bedømmelse af den numeriske effekt af sådanne øvelser på vildttætheden.

Observationerne foregår med en meget effektiv kikkertprojektør, tilsluttet batteriet i en almindelig personbil. Instrumentet er ganske enkelt og udnytter vildtets øjerefleks på utrolig effektiv måde, således at tællingen er sikrere i halvmørke end i dagslys. Den fuldstændige rapport om disse tællinger vil senere blive refereret her i bladet, men det vil tage tid at færdigbehandle de indsamlede data. Allerede nu er det imidlertid på sin plads at gøre opmærksom på, at erfaringerne fra 5-DAGARS 1975 er sådan, at noget lignende bør undgås i de danske skove, hvor vildttætheden er endnu større. Det tjener ikke noget formål at fortie, at orienteringssporten her står overfor et alvorligt problem, som man stedse må være opmærksom på ved tilrettelæggelse af øvelser. Det er sandt, at der af jægerne i Sverige dræbes flere tusind gange så mange dyr som dem, der falder som ofre for orienteringssporten, og

at nogle anskydes er selvsagt uundgåeligt. Også trafikken dræber tusindvis af dyr, og med disse tal i erindring forekommer orienteringssportens ofre måske at være en bagatel. Enhver må gøre op med sig selv, om han mener, dette er tilfældet, men det er en klar pligt for arrangørerne at følge to hovedregler for orienteringssporten: Der må ikke være for mange deltagere, og tidspunktet må vælges, så det skader mindst muligt.

Vi havde danmarksmesterskaber i Rø plantage på Bornholm i fjor, og vi kan ikke vide, i hvilket omfang, dette skadede vildtet, men jeg mente da, at øvelsen var fuldt forsvarlig. I dag ville jeg nok have været mere betænkelig og i hvert fald forsøgt ved iagttagelser at registrere vildtets reaktion så godt som muligt. Det vi savner er viden, og det må være i alles interesse at tilvejebringe en sådan. Jeg har derfor følt det påkrævet med denne foreløbige rapport fra Sverige, som senere vil blive kompletteret, når det endelige undersøgelsesresultat foreligger.

Bent Engberg.

Ny juletræs fod

Plastikfabrikken Rosti i Roskilde har udviklet en juletræs fod lavet af HD-polyethylen, hvilket er det samme materiale, som de fleste plastdunke laves af.

Selve foden, der er ganske let, fyldes med ca. 5 liter vand, således at foden fyldt med vand vejer ca. 6 kg.

Juletræet er let at montere i foden, hvor det fastholdes af tre galvaniserede skruer og styres af en fordybning i fodens bund.

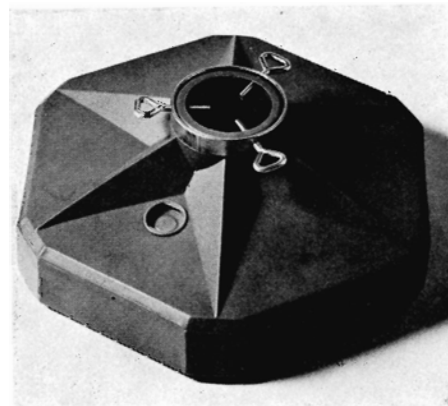
Juletræs foden er forsynet med et påfyldningshul.

Uden for sæsonen kan foden også bruges til f. eks. nyudsprungne birke-træer.

Ideen til foden har man fået fra de for tiden meget brugte fødder til solparasoller.

Prisen i detailledet er ca. 20 kr./stk. Hver fod leveres i en plastpose og fås i plastsække af 15 stk.

mh

Lyt til et godt råd før Du sælger juletræer

DTE er en solid og **fast** aftager af juletræer og kan derfor opfylde alle Deres krav. Hos DTE kan De disponere langsigtet, fordi DTE kan planlægge og dermed skabe **sikkerhed** for Deres afsætning.

Ring idag og få en fornuftig snak, der gi'r Dem en effektiv garanti. Og den er god at ha' i lommen.

Jylland - Fyn:
Skovf. E. Henriksen
8740 Brædstrup
Tlf. (05) 75 15 02

Sjælland - Lolland-Falster:
Skovf. Lauge Christensen
4350 Ugerløse
Tlf. (03) 48 84 30

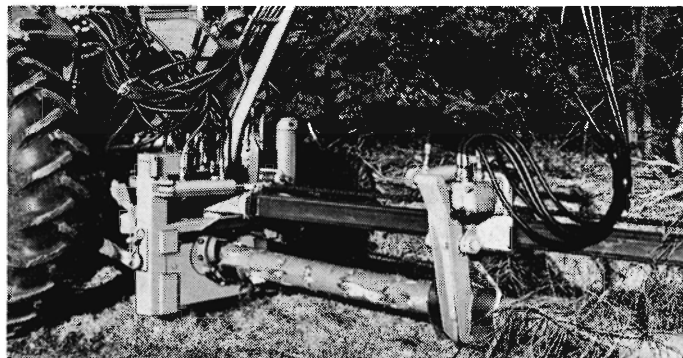
Få orden i din produktion og afsætning. Det vil i det lange løb gi' dig størst udbytte.

DTE
et DANHOLZ
DHE Produkt
DANSK TRÆ-EKSPORT a/s
PLANTAGEVEJ. 6330 PADBORG. TLF. (04) 67 30 77 (5 linier)

STRIPPER har flere fordele end den første „3-i-en'er“ ...

**- den både afkvister,
afkorter
og bunkelægger
i én arbejdsgang**

Maskinens maksimale kapacitet ligger på 90-100 træer pr. effektiv time.

Iflg. Skovteknisk Instituts tidsstudieprøver:
7 cm brysthøjdediameter 75 træer pr. time *)
10 cm brysthøjdediameter 60 træer pr. time
13 cm brysthøjdediameter 45 træer pr. time
*) effektiv tid + 30 % driftsteknisk tillægstid.

Midtjysk Hydraulik A/s

Pårup pr. 7442 Engesvang . Tlf. (06) 86 52 22

Litteratur:

MAYDELL, H.-J. von: Forst- und Holzwirtschaft der Sowjetunion. Teil 2: Weisssussische SSR, Ukrainische SSR, Moldauische SSR. Mitteilungen dtr Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft, Reinbek bei Hamburg, Nr. 105. 1975. 230 s.

For to år siden publicerede Dr. H.-J. von Maydell første bind af et værk om skovbrug og træindustri i de 15 sovjetiske unionsrepublikker. Dette bind, der omfattede de tre baltiske republikker, blev anmeldt i SKOVEN 1975, s. 40.

Nu foreligger andet bind, og her behandles de tre sydvestlige republikker: Hviderusland, Ukraine og Moldavija.

Bindet er skåret over en lidt anden læst end det første, men ændringen er en naturlig følge af en vægtforskydning i problemkredsen, og den er ikke større, end at en sammenligning mellem alle seks republikker er umiddelbart mulig: Erhvervsgeografisk overblik; skovressourcer; de vigtigste træarter og deres dyrkningsforhold; tiltag til fremme af skovbruget; træindustri; og fortegnelse over vigtige træarter og buske (latinsk betegnelse samt navn på republikkens sprog, på russisk og på tysk).

Som i det første bind er fremstillingen letlæst, men dog undertiden tyngt af mange konkrete oplysninger - som helhed er der nået et godt kompromis mellem de to hensyn. Anvendelsen af det statistiske materiale, der altid er problematisk, når det drejer sig om sovjetiske forhold, må betegnes som forbilledlig, fordi den giver læseren mulighed for at vurdere oplysningernes pålidelighed. Dog forekommer det urimeligt at gengive tal for f. eks. tilvækst pr. ha og for slutningsgrad med 2 decimaler. Der er mange gode kortillustrationer, men der savnes almindelige kort over hver republik - der er næppe mange læsere, som uden videre forbinder noget med de mange stedsangivelser.

Den kritik af uensartetheden i oplysningernes „niveau“, der blev rettet mod første bind, skal gentages. Til illustration: s. 118-125 vises et detaljeret skema over skovtyperne i Ukraine, mens der på s.133 står „asp lider stærkt af kerneråd, som påvirker udnyttelsesmulighederne i negativ retning“.

Disse indvendinger rækker dog ikke ved dommen: Det er en bog, som giver læseren et godt indblik i en forstlig verden, der ligger os urimeligt fjern. Trods stor variation m.h.t. klima, jordbund og vegetation må området betragtes som en gradvis for-

længelse mod øst af den mellemeuropæiske skovzone. I skovpolitisk henseende er området interessant af mange grunde, f. eks. de omfattende konverteringer af marginal landbrugsjord til skov, problemerne med at forbedre driften af kolhoz-skovene, og det forhold at Ukraine „importerer“ træ i samme omfang som Vesttyskland og dermed påvirker Sovjetunionens exportmuligheder. Og i disse råstofdebat-tider er det tankevækkende, at skovens biprodukter udnyttes i stor stil, og at den trækemiske industri er udbygget i en grad, vi ikke kender i praksis.

Finn Helles.

Sveriges natur

»Svenska Naturskyddsföreningens årsbok« 1975 er udkommet, og som sædvanlig er denne publikation perfekt i udstyrelse, udformning og billedvalg. Disse årbøger er altid udarbejdet ud fra et bestemt hovedemne, og det er i år: »Svensk Natur«.

En række forfattere skriver om hvert sit emne, og flere forfattere har skrevet om de svenske nationalparker.

Hugo Sjörs har skrevet om „En nationalparkskedja“. Han mener, at man i Sverige skal erhverve yderligere fjeldområder og urskove henlagt som nationalparker. Endvidere bør efter forfatterens mening arealer med myr og visse elve henlægges som „nationalparker“. - Artiklen er ledsaget af pragtfulde farvefotos.

Måns Ryberg skriver om „Hur skall det gå med den svenska floran“. Den svenske flora omfatter ca. 1600 arter af frøvækster og bregner; af disse er 130 arter, d.v.s. 8 % fredede. Forfatteren konkluderer, at den moderne tids former for jordbrug og skovbrug har haft negative virkninger på den vegetation, som tidligere fandtes. For at kunne bevare en rig og vekslende flora i både skovbrug og jordbrug må man gå over til mere miljøvenlige metoder; færre monokulturer og mindre kemisk bekæmpelse og overgødsning. Artiklen efterfølges af 3 af kunstmaleren Gunnar Brusewitz skønne pasteller.

Mats Segnestam har skrevet en artikel om „Faunaskyddet i Sverige“. Forfatteren meddeler, at det i historisk tid - så vidt man ved - udelukkende er menneskene, som har været årsag til, at arter er udryddet. I de sidste 300 år har menneskene været særlig effektive: Siden år 1700 er mindst 256 arter eller underarter for-

svundet fra jorden og yderligere ca. 50 arter formodes at være udryddede. Man regner med, at ca. halvdelen er udryddet på grund af jagt, og resten af biotop-ødelæggelse. Hvis denne udvikling fortsætter, vil mennesket i løbet af 50 år være årsag til udryddelsen af flere arter, end der er forsvundet på naturlig måde i løbet af enorme tidsrum bagud. Biotopødelæggelsen kommer til at blive det dominerende med miljøforgiftningen som vigtig komponent. Truslen for udryddelse er akut for over 1000 forskellige arter af pattedyr, fugle, krybdyr, frøer og fisk. Til dette kommer et ukendt antal arter af andre dyregrupper. I Sverige har situationen dog ikke været så negativ som i andre dele af verdenen, til dels fordi befolkningstallet er så lille i forhold til landets størrelse.

Anders Bjärvall har skrevet en interessant artikel „De fyra stora“ i Sverige. De fire store er: Ulv, järv, björn og los. Forfatteren kommer i artiklen ind på jagt med sneskooter, som er ulovligt i Sverige. Denne ulovlige jagt påbegyndtes i Sverige i året 1966, og fra 1971 er den steget hurtigt. De lokale „jagtvårdsforeninger“ har indrapporteret til Domänverkets revirförvaltningar de konstaterede overtrædelser; heraf bl. a. 17 tilfælde med järv og 67 tilfælde med elg. Et forsøg på at opgøre antallet af de fire store rovdyrstammer i Sverige giver følgende resultat:

Ulv: 1-2 eks.

Järv: 50-80 eks.

Björn: 250-500 eks.

Los: 500-1.500 eks.

P.H.

Hjorte som husdyr

Dr. Kenneth Blaxter fra Rowett Research Institute i Edinburgh har ved et foredrag i Oslo - iflg. Aftenposten - udtalt, at man i Skotland allerede delvis har klaret at frembringe en ny art husdyr, nemlig 250 eks. af en speciel type vildhjort.

Disse dyr synes at kunne udnytte fattig plantevækst bedre end fårene kan og giver dobbelt så stor kødproduktion. I løbet af 10 år håber man at have en million af denne hjortetype som husdyr i Skotland.

Af de mange tusind dyrearter, som findes, har mennesket kun skabt husdyr af få, jeg vil tro ca. 30, udtalte Dr. Blaxter, og så er endda både bierner og silkeormen regnet med.

P.H.

Stripper afkvistningsmaskine udlejes

Se annonce i SKOVEN, hft. 9, side 187.

Henvendelse til:

K. BRINKMANN

5500 Middelfart

Tlf. (09) 41 12 85 eller (09) 97 20 52.

Bøge-, Ege-, Aske-, Birke- og Grankævler købes.

A/S Kagerup

Trævarefabrik

Kagerup Stationsvej 59
3200 Helsingø - Tlf. Helsingø 9

E. Graven's Planteskole

Hansted, Egebjerg, 8700 Horsens
Tlf. (05) 65 60 46

Læ- og hækplanter samt planter til vildtremiser m. v.

Køb af savværkstømmer

Kontant betaling

FAXE LADEPLADS SAVVÆRK

E. Svendsen
4654 Faxe Ladeplads
Tlf. (03) 71 61 73

Produktion:

Dansk tømmer:
brædder og lægter.

Købes:

Nåletræ
til bygningstømmer.

I/S SKÆRBÆK SAVVÆRK

v/Chr. Dahl & Co. . 7400 Herning . Tlf. (07) 12 41 88

Kassetræ af nåletræ købes

ALDERSLYST SAVVÆRK OG SILKEBORG EMBALLAGEFABRIK | v/brødrene Møballe
8600 Silkeborg - Tlf. (06) 82 01 21

15.000 m³ bøgekævler kl. A-B-C-D

Købes årligt på Sjælland - Lolland-Falster til markedspris.

Kontant betaling.

RYDE SAVVÆRK

Tlf. (03) 88 92 21*
4930 Maribo

Stor nedgang i skovtilplantning i Storbritannien

Af PETER BULLEN, Financial Times.

Labour regeringen har forelagt et forslag om gaveafgifter. Det har betydet, at landet allerede har mistet 20.000 acres nyt skovareal, som normalt ville være blevet plantet her i vinter, advarede Timber Growers' Organisation den 25. november 1974.

Hvis dette areal var blevet tilplantet med nåletræ, ville det i løbet af de næste 60 år have betydet et tømmerudbytte til en værdi af 240 mill. £, som det nu bliver nødvendigt at importere, sagde Mr. Brian Howell, medlem af TGO Council, i Turners Hill, Sussex. »Og dette er kun begyndelsen«, tilføjede han.

Usikkerheden overfor regeringens forslag om kapitaloverførselsskat har resulteret i nedskæringen på 20.000 acres. Næste år vil det antagelig dreje sig om 40.000 acres, og i løbet af de næste 30 eller 40 år vil de fleste af Storbritanniens løvskove være svundet ind, fordi modne træer fældes for at imødekomme skatten.

Skovejerne er vrede. Der er blevet rettet et hårdt slag mod dem gennem skatteforslaget, som ikke tager hensyn til langtids aspekterne i tømmerproduktionen, sagde han. Det tager 120 år for en løvskov at vokse op, og under den foreslåede gaveafgift vil der ved hvert ejerskifte blive opkrævet op til 75 % af værdien af tømmeret. I løbet af 120 år kan 3 til 8 generationer blive berørt af dette. Hvis ejerne hver gang bliver beskattet med 20 % - for ikke at tale om 75 % - vil de sikkert ønske, at de aldrig havde ejet nogen afgrøde.

Mange af de 3.300 medlemmer af TGO og Scottish Woodland Owners' Association (der ejer 1 mill. acres skovareal, som sidste år forsynede den britiske industri med tømmer til en værdi af 50 mill. - 60 mill. £) må skære ned på tilplantningsarbejdet eller fælde tømmer for at kunne betale den nye skat, hvis den bliver gennemført i uændret form.

Importen af tømmer og tømmerprodukter er svimlende. Sidste år nåede den rekorden med 1.300 mill. £, og i år anslås den at ville nå 2.000 mill. £ »Dette er halvdelen af vort olieunderskud. Man spekulerer på, om regeringen er gal, når den tilsyneladende ignorerer sådanne tal«, sagde Mr. Howell.

Skovejerne ønsker ikke at unddrage sig skattebetaling. Deres ikke urimelige anmodning går ud på at betale skatten, når træerne bliver fældet, eller når ejendommen bliver solgt, og

der er penge til at betale den med, i stedet for at betale måske 90 år før afgrøden høstes.

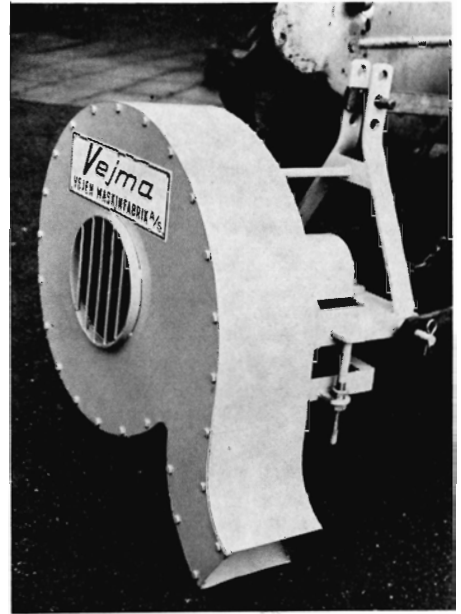
Mr. Howell talte ved TGO's juletræ-demonstration på Paddockhurst Estate i Sussex. Det anslås, at private skovdyrkere vil levere ca. 3 mill. juletræer i år. Men produktionen mærker stadig følgerne af nedskæringen, der blev foretaget for fire-fem år siden, og der er ikke så rigeligt med små træer som i de foregående år. Detailpriserne i byerne vil sandsynligvis ligge på ca. 25 pence pr. fod, mens priserne på træer, der købes direkte fra Forestry Commission, svinger fra 40 pence for et 2-3 fods træ op til 180 pence for et 9-10 fods træ.

VEJMA LØVBLÆSER

VEJMA

VEJEN MASKINFABRIK a/s

Tlf. (05) 36 07 77

Norge forøger sin hugst

En fjerdedel af Norges skove findes i utilgængelige områder, hvor man kun hugger halvdelen af årstilvæksten. Nu skal der ændres på dette. Landbrugsdepartementet foreslår, at den nuværende hugst - 8,5 millioner m³ pr. år - skal forøges med 130.000 m³ hvert år frem til 1990, hvor niveauet skal være 11 millioner m³.

Tilvæksten i de norske skove er 13,5 mill. m³ pr. år. For at få gang i hugsten i de vanskeligt tilgængelige områder har myndighederne planlagt at yde omfattende støtte til transport og bidrag til skovdrift i besværligt terræn. Behovet for nye veje, først og fremmest traktorveje, bedømmes til omkring 30.000 km. Det bliver også nødvendigt med en stærk udbygning af liniebaner til tømmertransport, idet 10-15 % af skovarealet er så utilgængeligt, at liniebaner er den eneste mulighed for at få veddet transporteret ud. P.H.

ØK's trævirksomhed

ØK har overtaget 65 % af aktierne i en trævirksomhed i Cameroun, Vestafrika. De øvrige 35 % forbliver hos et nationalt investeringsselskab, oplyser Landsbladet, 25. juli 1975.

Skovene ligger ca. 150 km nord for Douala og omfatter ca. 200.000 ha tropisk regnskov. - Trods de dårlige konjunkturer foretager ØK en stærk udvidelse af sine træindustrier rundt om i verden.

P.H.

Dansk stålgærde - effektiv indhegning

NKT

AKTIESELSKABET
NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER
Gl. Banegaardsvej 25 . 5500 Middelfart
Tlf. (09) 41 10 30

John Rolskov's Planteskole

Sdr. Vissing pr. 8740 Brædstrup
Telf. (05) 75 40 53

*Vi anbefaler os med alle arter
skovplanter i gode provenienser.*

Skovplantekulturerne står under
Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Siden 1896

Hjortsø Planteskole

Svebølle - Telf. 03 - 49 30 20* og 03 - 49 30 40

Skov-, læ- og hækplanter. Forlang prisliste. Planteskolen
er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Forstplanteskolen, Verninge

Planteskolen er tilsluttet »Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter«

Alle slags skovplanter tilbydes i prima kvalitet

Forlang prisliste

Indehaver: **Ole van Tol**

Tlf. (09) 75 12 88

ASKETRÆ

TRÆVAREFABRIKKEN

SKOVHASTRUP

GRUNDLAGT 1895

4330 HVALSØ . TLF. (03) 40 80 33

Køber af alt asketræ i store og små
dimensioner. (Småkævler med
diameter ned til 25 cm har altid
interesse).

Danplanex

PLANTESKOLER A/S

RØDEKRO TELF. 04-66 29 33* DANMARK

Skovplanter

*i bedste provenienser
prima kvaliteter
et righoldigt sortiment
store og små partier.*

Skovfrøet leveres af Statsskovenes Planteavlsstation. Planteskolerne og
salgskontoret er tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.
Vi giver Dem gerne et tilbud på Deres forbrug skriftligt eller ved besøg.

Diana Skovtjære

SKOVTJÆRE 123 S

SKOVTJÆRE 433

MUSETJÆRE

ARBINOL

NATRIUMNITRIT

SPECIALMONTEREDE

GLORIA-SPRØJTER

Skovrider Tage Hansen

4840 Nr. Alslev . Tlf. (03) 83 44 96

Hyllinge Savværk A/s

Tlf. (03) 74 40 64

Skovplanter - haveplanter

alle arter

Vi sender Dem gerne
prisliste og tilbud.

Hulkærhus planteskole

Telefon (06) 87 03 33 - Ans By

Alle kulturer er underkastet danske Plante-
skolers Sundhedskontrol og Herkomstkontrol.

OREHOVED TRÆ- OG FINÉRINDUSTRI A/S

OREHOVED 4840 NØRRE ALSLEV . TLF. (03) 84 60 84

”Vor eneste udgift til Ford traktoren i over 3 år var 2 nye dæk.”

Fabrikant og gårdejer Willy Bechmann, ”Store Ernebjerg”, Blommenslyst, Fyn.

Da jeg for 3 1/2 år siden forlod stillingen som leder af en stor industrivirksomhed og overtog ”Store Ernebjerg” med dens 220 tønder land, købte jeg en ny Ford 5000.

Det viste sig at være sagen - simpelt hen. Den har knoklet på uden ophør lige siden med at pløje, harve, så, høste, sprede gødning og, hvad sådan en svend ellers bruges til på en gård, hvor der er nok at gøre. Vores blå Ford har med lige stor appetit taget fat på det hele. Terrænet er ellers vanskeligt nok og meget kuperet. Fyns næsthøjeste punkt findes på vor jord. Alt er gået glat selv på de største bakker og med en trefuret plov med stenudløser i kølvandet.

Vores økonomiske grundlag er Hereford kvæg, og det har vi haft megen fornøjelse af, li'som vi altså har af Ford traktoren, der bortset fra brændstof aldrig har kostet os andet end et par nye dæk.

Tilfredsheden med både det ene og det andet fik mig en dag til at

lave denne lille hjemmestrikkede sentens:

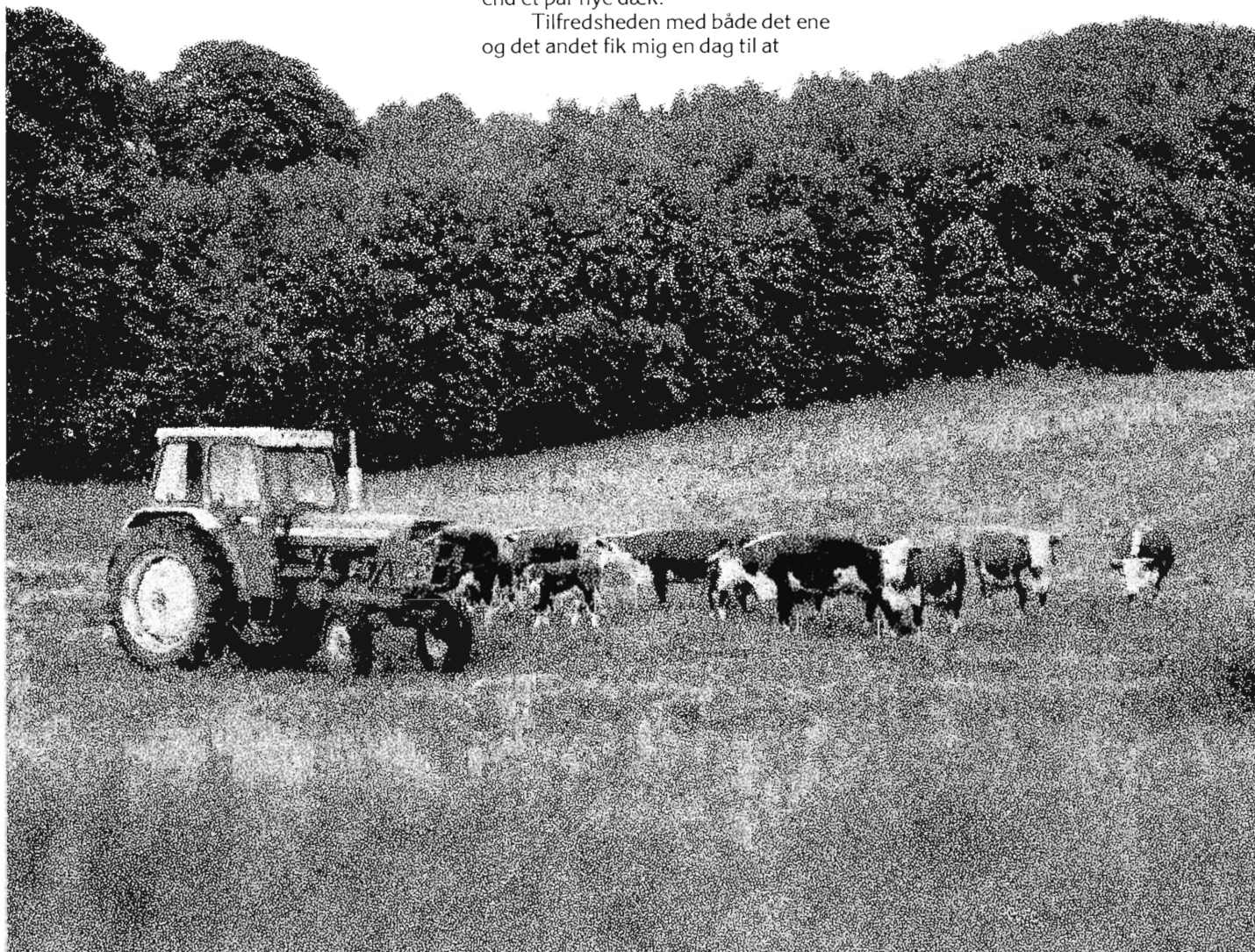
Henry Ford og Hereford

- fra Henry Ford får man de bedste traktorer

- fra Hereford får man de bedste bøffer.

**Traktorer
Maskiner**

NØRRESUNDBY SAVVÆRK

A/S NØRRESUNDBY TØMMERHANDEL

TELF. (08) 17 00 22

Indkøb af nåletræ til bygningstømmer

Nord for Limfjorden:

Skovfoged N. P. Nissen,
»Alfarvad«, tlf. (08) 86 71 30

Syd for Limfjorden:

Skovfoged J. Wisbech,
Kås, tlf. (08) 24 54 32

**Alle arter
skovplanter**

i prima kvalitet

Forlang venligst tilbud!

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.

Geisler-Nielsens Planteskole I/S
8723 Løsning - Telf. 05 - 65 12 11

Paludans Planteskole A/S

Klarskov — 4760 Vordingborg
Telefon (03) 78 20 09

Skovplanter, Læ-, Hæk- og
Hegnplanter

Tilsluttet Herkomstkontrollen med
skovfrø og -planter

Vallø Stifts Savvæk

Oparbejdning af BØG

Råtræindkøb, tlf. (03) 66 74 13

SKOVKONSULENTEN

Skovtilsyn
Skovadministration
Planlægning
Vurdering
Driftsanalyser

Skovrider E. Tolstrup
Hedegrænsen 38, 2600 Glostrup
Tlf. (01) 96 10 69

Kævler af
ASK,
BØG og
EG
købes

A/S Kolds Savværk

Grundlagt 1888
Kerteminde. Telefon (09) 32 15 15

Vi er købere til bøg og ask samt lidt ege- og
elmekævler.

HVALSØ NY SAVVÆRK OG TØMMERHANDEL

4330 Hvalsø

Tlf. (03) 40 81 36

Kristtornplanter

Guldmedalje og ærespræmie 1975.
Udvalgt fra hårdføre modertræer
med høj bærydelse.
Forlang vor pjece om dyrkning af
kristtorn.

Chr. Pedersens planteskole
5400 Bogense - Tlf. (09) 81 13 60

Mandskabsvogne

udført efter godkendte teg-
ninger af Direktoratet for stats-
skovbruget, Det danske Hede-
selskab samt Skovbrugets
Arbejdsgiverforening.

HØRMANN HUSE a/s

Ballebygade 10-18,
8600 Silkeborg,
telefon 06 · 85 51 78

I/S Hage og Simony Skovadministration

OREMANDSGAARD · 4735 Mern

ØERNE:

Skovrider J. Simony (03) 79 61 28

Skovfoged P. Koefoed (03) 71 63 47

Kontor (03) 79 60 09

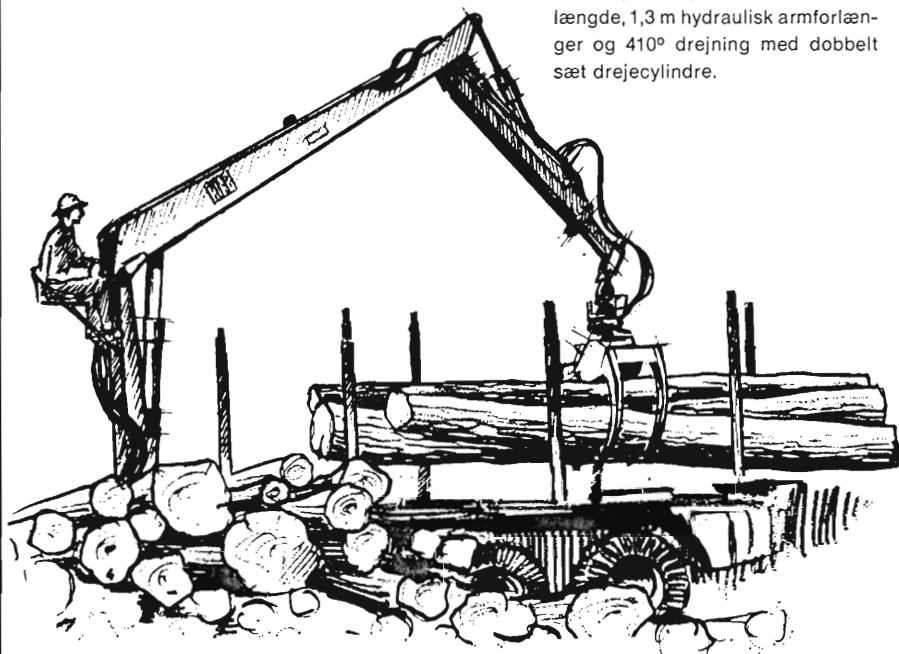
JYLLAND:

Skovrider N. Aage (06) 46 38 13

HIAB670

DEN NYE SKOVKRAN

Med kapacitet på 6 tm, 6,95 m arm-længde, 1,3 m hydraulisk armforlænger og 410° drejning med dobbelt sæt drejecylindre.

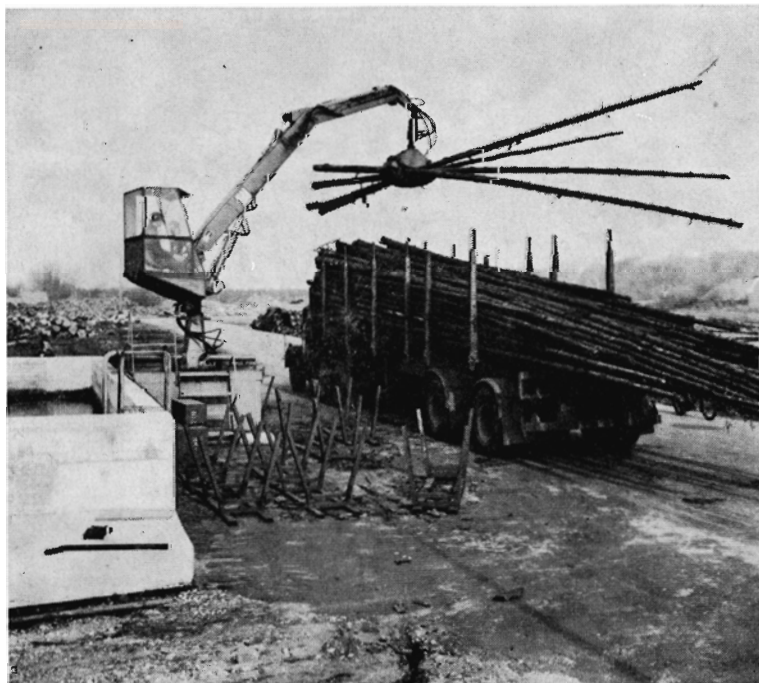

HIAB 670 er en hel ny konstruktion, hvor alle erfaringer fra verdens største kranfabrik er taget i betragtning. Et nyt kvalitetsprodukt om hvilket vore forhandlere gerne står til tjeneste med alle oplysninger.

Humblebæk:	HIAB-FOCO A/S Hovedkontor Bakkegårdsvej 308-310, 3050 Humlebæk Telefon (03) 19 24 24
Herlev:	HIAB-FOCO A/S Salgsafd. og værksted Knapholm 8, 2730 Herlev Telefon (02) 94 81 22
Århus:	HIAB-FOCO A/S Axel Gruhnsvej 6, 8270 Højbjerg Telefon (06) 27 18 22
Haslev:	HIAB-FOCO A/S Afdelingen under opførelse
Ålborg:	ALBORG HYDRAULIC A/S 9530 Støvring, telefon (08) 37 14 66
Holstebro:	HOLSTEBRO HYDRAULIC A/S Lemvigvej 9, 7500 Holstebro Telefon (07) 42 63 66
Randers:	RANDERS HYDRAULIC A/S Nyholmsvej 15, Dronningborg, 8900 Randers, telefon (06) 43 14 66
Paarup:	MIDTJYSK HYDRAULIK A/S Paarup, 7442 Engesvang Telefon (06) 86 52 22
Esbjerg:	ERLING CHRISTOFFERSEN ApS Morsøgade 13, 6700 Esbjerg Telefon (05) 12 52 40
Kolding:	KOLDING HYDRAULIC ApS Industrivej 10, 6000 Kolding Telefon (05) 52 86 18
Odense:	KNUD NYEGAARD A/S Eimelundsvej 14, 5200 Odense Vest Telefon (09) 12 10 69

HIAB-FOCO A/S

Træ i faldende længder til Pindstrup giver:

- ★ fuld udnyttelse af hele stammelængden
- ★ nøjagtig opmåling ved modtagelse på fabrikken
- ★ lavere arbejdstidsforbrug pr. skovet m³
- ★ mindre investering til udsæbningsudstyr
- ★ kun en sortering
- ★ højt dækningsbidrag til skoven

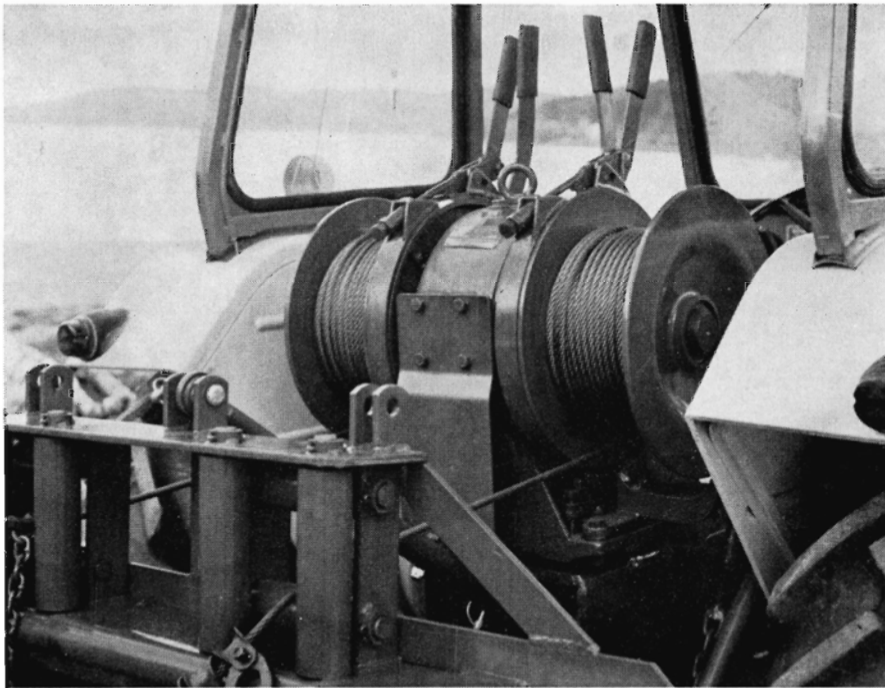
Kontakt venligst vort skovkontor for nærmere oplysninger.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

PINDSTRUP - 8550 RYOMGAARD - (06) 39 61 00

**Det glæder os, at vi nu kan tilbyde Dem
de kendte og velrenommerede norske spil fra**

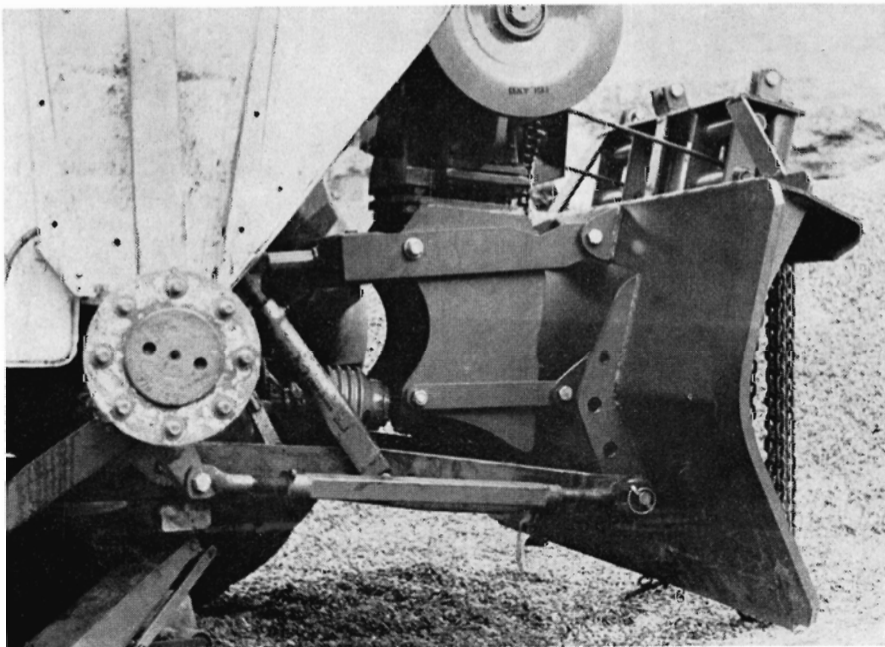
Per Iglands Fabrikk A.s

Programmet omfatter totromlede spil med en trækraft på 3000 kg, 4000 kg, 5000 kg og 8000 kg og et firetromlet spil med 4000 kg trækraft på hver tromle.

Spillene betjenes fra førersædet og drives fra traktorens kraftudtag. De to største spil kan også leveres til hydraulisk drift.

Til bagmonteringen leveres konsoller til alle gængse traktorer, og det liftmonterede udslæbnings skjold findes i forskellige bredder.

Som en NYHED har Igland netop lanceret en sammenbygning af skjold og konsol, hvorved hele spillet er liftophængt.

Forsynet med justerbare støtteben er det hurtigt på- og afmonteret.

Vi er gerne til tjeneste med tilbud og alle oplysninger, og vi har et velassorteret lager af reservedele som basis for en rimelig service.

Skovmaskiner Langaa ApS

8870 Langå - tlf. (06) 46 14 11